

Raport

Młoda Polska 2020-2022

Diagnozy wiedzy, przekonań, poglądów oraz oczekiwań ludzi młodych w zakresie zagadnień takich jak patriotyzm, świadomość historyczna, kulturowa, społeczno- polityczna, gospodarcza i światopoglądowa.

Opracował zespół w składzie:

Dr hab. Klaudia Cymanow-Sosin, dr Krzysztof Tenerowicz, dr Karol Gac, Katarzyna Wysocka, Marta Tenerowicz, Karol Pietras, Kinga Niemiec, Piotr Wasilewski, Jan Pałasz, Michał Barnaś.

Opracowano na podstawie ponad 900 ankiet przeprowadzanych w latach 2020-2022, spotkań z przedstawicielami organizacji studenckich i młodzieżowych oraz analizy ekspertów.

O fundacji

Fundacja Centrum im. Władysława Grabskiego powstała w 2013 roku z myślą o upowszechnianiu wiedzy o działaniach, wartościach i dziedzictwie patrona Fundacji. Jej celem jest także wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości, edukacji ekonomicznej, finansowej, politycznej oraz historycznej. Nasze cele realizujemy poprzez działalność wydawniczą i publicystyczną, organizowanie spotkań, konferencji oraz paneli tematycznych z opisywanego zakresu. Swoje działania Centrum Grabskiego adresuje w szczególności do ludzi młodych, zwłaszcza uczniów i studentów, którym będzie wskazywało drogę osobistego rozwoju oraz zawodowego spełnienia. W swoich działaniach łączymy idee konserwatyizmu i innowacji, patriotyzmu gospodarczego z otwartością na świat oraz przedsiębiorczości i społecznej odpowiedzialności. Za swój cel uważamy także wspieranie wartościowych inicjatyw realizowanych przez ludzi młodych, szczególnie w sferze gospodarki, historii, nauki, kultury i edukacji.

Fundacja Centrum im. Władysława Grabskiego
ul. Wielicka 42/103, 30-552 Kraków

centrumgrabskiego.pl | e-mail: sekretariat@centrumgrabskiego.pl | tel. 533 514 185

Projekt sfinansowano ze środków Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030. Zadanie: Edukacja młodzieży w zakresie wiedzy ekonomicznej i historycznej połączone z rozwojem instytucjonalnym Fundacji Centrum im. Władysława Grabskiego w latach 2020-2022.

Sfinansowano ze środków Narodowego Instytutu Wolności -
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
w ramach Rządowego Programu Rozwoju Organizacji
Obywatelskich na lata 2018-2030

Spis treści

Wstęp.....	4
Pytania.....	5
Rok 2020.....	9
Metryczka ankietowanych.....	9
Odpowiedzi ankietowanych na pytania.....	11
Wnioski.....	31
Analiza krzyżowa.....	32
Rok 2022.....	50
Metryczka ankietowanych.....	50
Odpowiedzi ankietowanych na pytania.....	52
Wnioski.....	71
Analiza krzyżowa.....	73
Analiza porównawcza.....	90
Wnioski końcowe.....	92

Wstęp

Ankieta przeprowadzona wśród ludzi młodych była realizowana w latach 2020-2022. Celem inicjatywy była diagnoza przekonań i postaw młodych, a także zaangażowanie ich w dyskusję na temat nowoczesnego patriotyzmu na wzór II Rzeczypospolitej i okresu międzywojennego. W szczególności inicjatywie przyświeca pragnienie rozwijania zaangażowania młodych w budowanie silnej i nowoczesnej Polski.

Ankieta, którą różna grupa respondentów uzupełniała w 2020 oraz w 2022 r., zawierała metryczkę, w której ankietowani podawali: imię i nazwisko, płeć, stan cywilny, wiek, miejsce zamieszkania (wieś, miasto do 15. tys. mieszkańców, miasto do 50. tys. mieszkańców, miasto 50-150 tys. mieszkańców, miasto powyżej 150 tys. mieszkańców), województwo oraz swój status zawodowy (uczeń, student, osoba pracująca, osoba łącząca pracę zawodową z nauką). Ankieta zawierała ponadto informację o przetwarzaniu danych osobowych, zgodnych z bieżącymi normami prawnymi.

I część badania miała miejsce w roku 2020 (304 ankietowanych), druga w 2022 (601 ankietowanych). Proces badawczy oraz analityczny uzupełniły cztery spotkania z przedstawicielami organizacji młodzieżowych i studenckich, które miały miejsce w listopadzie i grudniu 2022 roku oraz praca analityczna ekspertów. Ci ostatni w pierwszej fazie projektu (2020) opracowali pytania do ankiety, w drugiej (koniec 2022) także w oparciu o spotkania z przedstawicielami organizacji młodzieżowych i studenckich dokonali doboru analitycznego do analizy krzyżowej oraz analizy porównawczej raportu. Ważnym zastrzeżeniem w kontekście analizy wyników jest fakt, że w grupie badawczej bez wątpienia nadreprezentowane są osoby aktywnie udzielające się w życiu społecznym, to jednak, zdaniem autorów, stanowi dodatkowy atut badania.

Trzonem badań ankietowych było 30 pytań dotyczących przekonań, postaw patriotycznych młodego pokolenia. Ich treść brzmiała następująco:

Pytania

1. Jak oceniasz zaangażowanie młodych ludzi w sprawy społeczno-polityczne?

- a) wysokie
- b) średnie
- c) niskie
- d) żadne

2. Co Twoim zdaniem stanowi czynnik zniechęcający młodych do zaangażowania w sprawy polityczne

- a) negatywne postrzeganie życia publicznego (politycznego)
- b) nikły wpływ na rzeczywistość
- c) niezbyt atrakcyjne perspektywy materialne
- d) brak czasu
- e) brak zainteresowania

3. Jakie definiujesz swoje poglądy i przekonania polityczne:

- a) lewicowe
- b) liberalne
- c) centrowe
- d) konserwatywne
- e) wolnościowe
- f) prawicowe
- g) narodowe
- h) antysystemowe
- i) nie mam wyrobionych poglądów politycznych

4. Co zdecydowało o tym jakie masz poglądy polityczne:

- a) rodzice i osoby bliskie
 - b) znajomi
 - c) media i internet
 - d) sam ukształtowałem swoje przekonania
 - e) inne czynniki, jakie?
-
-

5. Oddając głos na daną partię kierujesz się głównie:

- a) poglądami gospodarczymi
- b) poglądami na politykę zagraniczną
- c) osobą/osobami przywódców
- d) decyduje całość

6. Czy uważasz się za polskiego patriotę?:

- a) zdecydowanie tak
- b) tak
- c) raczej tak
- d) raczej nie
- e) nie
- f) zdecydowanie nie

7. Czy będąc Polakiem jesteś z tego faktu:

- a) dumny
- b) zadowolony
- c) jest to dla mnie obojętne
- d) wstydę się tego
- e) nie mam zdania na ten temat

8. Swoją przyszłość wiąże:

- a) zdecydowanie z Polską
- b) raczej z Polską
- c) raczej chcę wyjechać z Polski
- d) zdecydowanie chcę wyjechać z Polski
- e) nie wiem

9. Czy w przypadku zagrożenia niepodległości Polski jesteś gotów bronić jej z bronią w rękę?

- a) zdecydowanie tak
- b) tak
- c) raczej tak
- d) raczej nie
- e) nie
- f) zdecydowanie nie
- g) nie wiem

10. Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:

- a) powinniśmy pogłębiać integrację w ramach Unii Europejskiej
- b) aktualna sytuacja jest optymalna
- c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą
- d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej
- e) nie mam zdania na ten temat

11. Uważam, że znaczenie i bezpieczeństwo Polski będzie rość poprzez:

- a) sojusz ze Stanami Zjednoczonymi
- b) pogłębianie integracji europejskiej i działania w ramach UE
- c) budowanie sojuszu państw Trójmorza
- d) sojusz z Rosją
- e) sojusz z Chinami

12. Za najbardziej wiarygodne źródło informacji uważam:

- a) media w tym internet
- b) nauczycieli i wychowawców
- c) rodziców i członków rodziny
- d) znajomych
- e) nie wiem, mam z tym problem

13. Jeśli chodzi o wydarzenia kulturalne to najczęściej uczęszczam:

- a) do kina
- b) do teatru/filharmonii/opery
- c) na koncerty i festiwale muzyczne
- d) na wystawy
- e) raczej nie biorę udziału w wydarzeniach kulturalnych

14. Jeśli chodzi o sprawy religii i przywiązanie do tradycyjnych wartości to uważam się za osobę:

- a) mocno wierzącą
- b) średnio zaangażowaną
- c) słabo zaangażowaną
- d) niewierzącą
- e) szukam swojej drogi

15. Rolę Kościoła Katolickiego w naszym kraju oceniam:

- a) zdecydowanie pozytywnie
- b) pozytywnie
- c) neutralnie
- d) negatywnie
- e) zdecydowanie negatywnie
- f) nie mam zdania

16. Uważam, że rola Kościoła w naszym kraju powinna się:

- a) zwiększyć
- b) pozostawać na aktualnym poziomie
- c) zostać ograniczona
- d) nie mam zdania
- e) zostać zniwelowana do 0

17. Jeśli chodzi o naukę religii w szkole to uważam to za:

- a) dobre rozwiązanie
- b) raczej dobre rozwiązanie
- c) raczej złe rozwiązanie
- d) złe rozwiązanie
- e) jest mi to obojętne

18. Współczesna Polska to moim zdaniem kraj:

- a) tolerancyjny
- b) raczej tolerancyjny
- c) raczej nietolerancyjny
- d) nietolerancyjny
- e) nie mam zdania na ten temat

19. Jeśli chodzi o przyjmowanie imigrantów to:

- a) jestem zwolennikiem ich przyjmowania bez warunków wstępnych
- b) jestem zwolennikiem ich przyjmowania w zawodach, w których są potrzebni w naszym kraju
- c) jestem zwolennikiem przyjmowania tylko uchodźców wojennych i przedstawicieli narodów i państw podobnych kulturowo do naszego
- d) jestem całkowitym przeciwnikiem ich przyjmowania
- e) nie mam zdania na ten temat

20. Za najważniejszy postulat, jaki powinien zostać natychmiast zrealizowany uważam:

- a) obniżenie podatków
- b) poprawę kondycji służby zdrowia
- c) poprawę poziomu edukacji
- d) wzmocnienie polskiej armii
- e) liberalizacja ustawy aborcyjnej (łatwiejszy dostęp do aborcji)
- f) poszerzenie katalogu praw dla mniejszości seksualnych
- g) przywrócenie kary śmierci

21. Osobą, którą uważam za swój autorytet jest:

- a) prosimy o wskazanie:
.....
.....
- b) nie mam autorytetów

22. Jeśli chodzi o patriotyzm i wychowanie patriotyczne to w polskiej szkole:

- a) jest go za mało
- b) jest go w sam raz
- c) jest go za dużo
- d) nie mam zdania na ten temat

23. Czy według Ciebie lekcje historii w szkołach przeprowadzane są w sposób ciekawy?

- a) zdecydowanie tak
- b) tak
- c) raczej tak
- d) raczej nie
- e) zdecydowanie nie
- f) to dla mnie bez znaczenia

24. Uważam, że polskiej szkole najbardziej brakuje zajęć z zakresu:

- a) ekonomii i gospodarki
- b) historii i patriotyzmu
- c) nauk ścisłych
- d) informatyki i nowych technologii
- e) wychowania obywatelskiego
- f) wychowania seksualnego
- g) nauki języków
- h) sportu i rekreacji
- i) niczego bym nie zmieniał

25. Współczesna Polska to moim zdaniem kraj:

- a) bogaty
- b) średniozamożny
- c) raczej biedny
- d) biedny
- e) nie wiem

26. Twoim zdaniem Twoja sytuacja materialna jest:

- a) bardzo dobra
- b) dobra
- c) przeciętna
- d) słaba
- e) bardzo trudna
- f) nie potrafię tego ocenić

27. Czy Twoim zdaniem zarobki polskich polityków i samorządowców są:

- a) bardzo dobre
- b) dobre
- c) przeciętne
- d) niskie
- e) bardzo niskie

28. Czy wspierasz polską gospodarkę poprzez zakupy polskich produktów?

- a) tak
- b) czasami
- c) raczej nie
- d) nigdy
- e) nie uważam tego za istotne

29. Co uważasz za najważniejszą sferę swego życia:

- a) praca/szkoła
- b) rodzina
- c) znajomi
- d) aktywność publiczna
- e) sprawy duchowe i religijne
- f) hobby i zainteresowania

30. Jakie są Twoje główne priorytety jeśli chodzi o przyszłość:

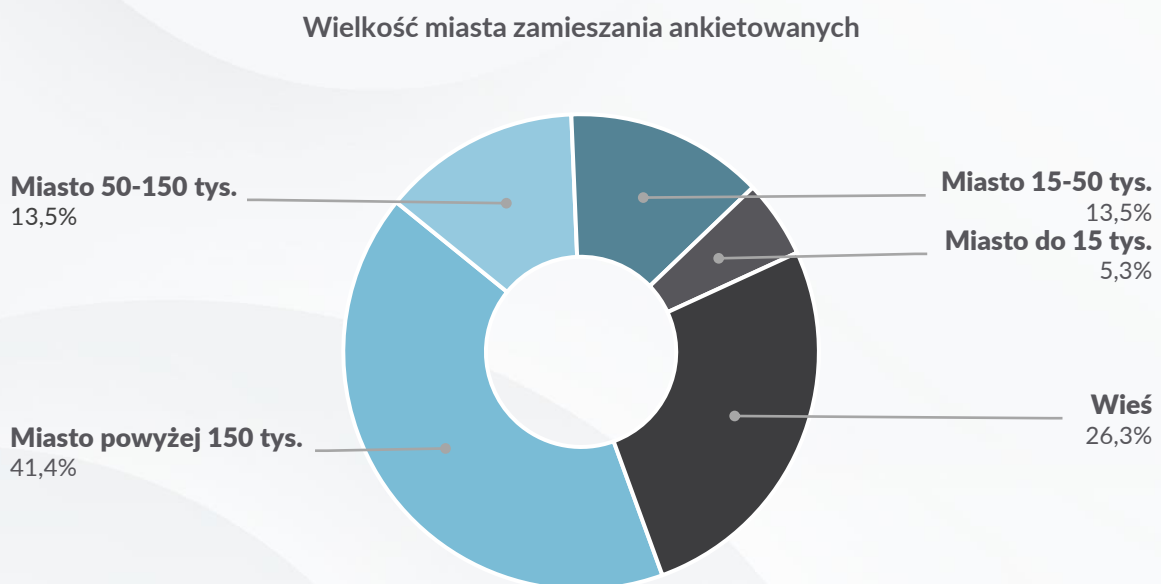
- a) finansowe
- b) samorealizacja
- c) rozwój osobisty
- d) prestiż społeczny
- e) stabilne i udane życie rodzinne

Wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych: tak

Rok 2020

Metryczka ankietowanych

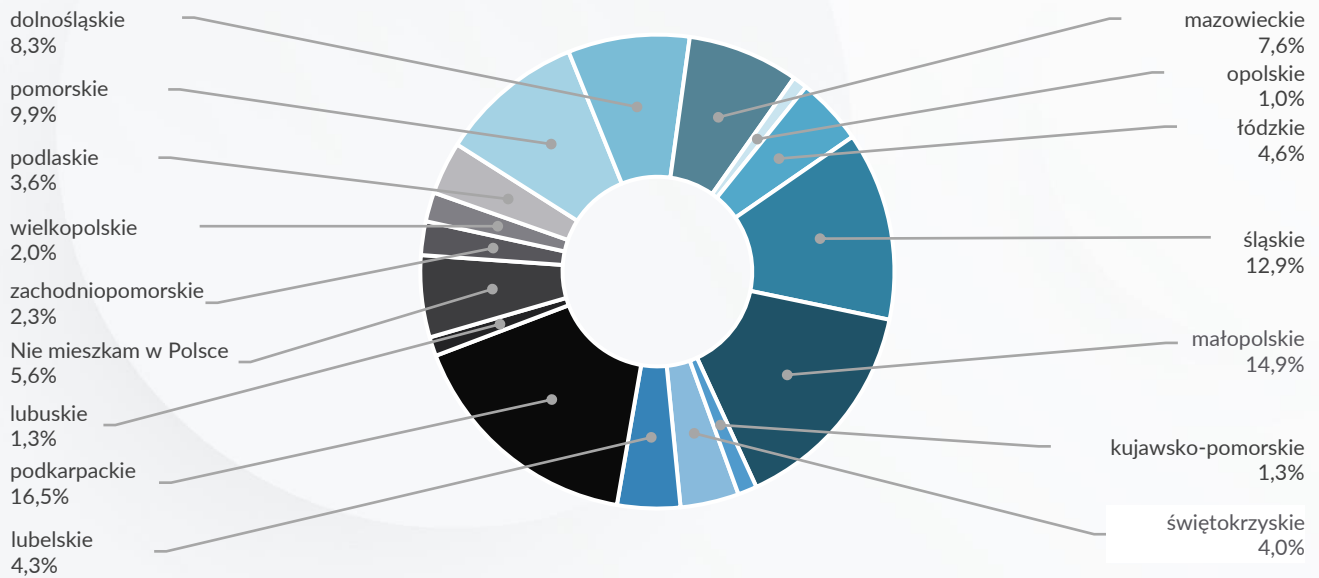
W 2020 r. w ankiecie wzięło udział 304 respondentów. 61,5% ankietowanych stanowili mężczyźni, 38% kobiety. W przeważającej części osoby odpowiadające mieszkały w mieście powyżej 150 tys. mieszkańców. Dane dot. miejsca zamieszkania respondentów przedstawia poniższy wykres:

Stan cywilny respondentów przedstawiał się następująco. Panny i kawalerowi stanowili zdecydowaną większość ankietowanych w liczbie 286 osób. Tymczasem żonaci mężczyźni i zamężne kobiety stanowili grupę 18 osób biorących udział w ankiecie.

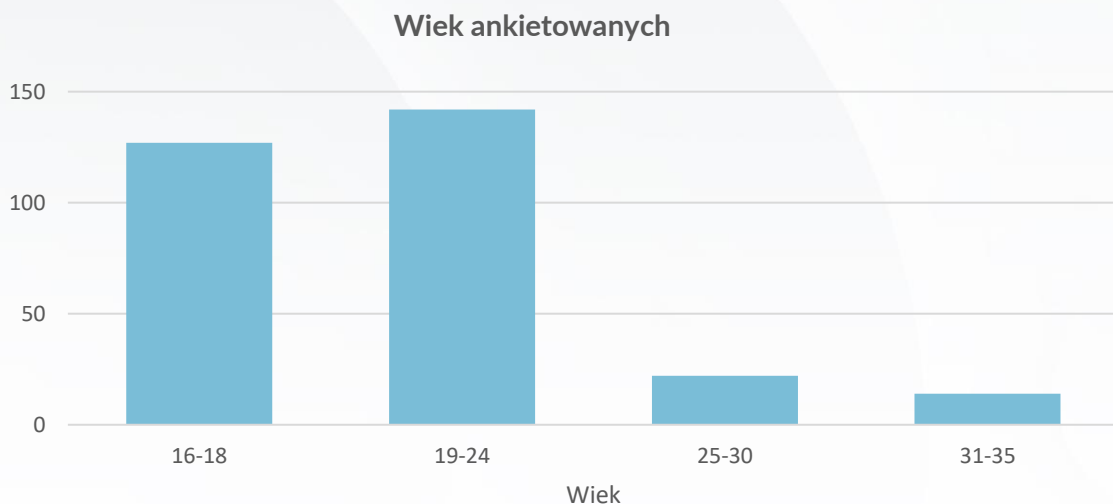
W ankiecie wzięli udział młodzi mieszkańcy piętnastu województw, a także mieszkający poza granicami kraju (5,6%). Dane przedstawia poniższy wykres:

Miejsce zamieszkania ankietowanych

Respondenci ponadto byli pytani o swój status zawodowy. Zdecydowana większość ankietowanych wciąż się uczy – są studentami (34,9%) lub uczniami (40,8%). Natomiast 11,5% odpowiadających łączy naukę z pracą. Osoby pracujące stanowiły 11,2% respondentów, a osoby bezrobotne 1,6%.

Wiek uczestników ankiety przedstawia się w sposób następujący:

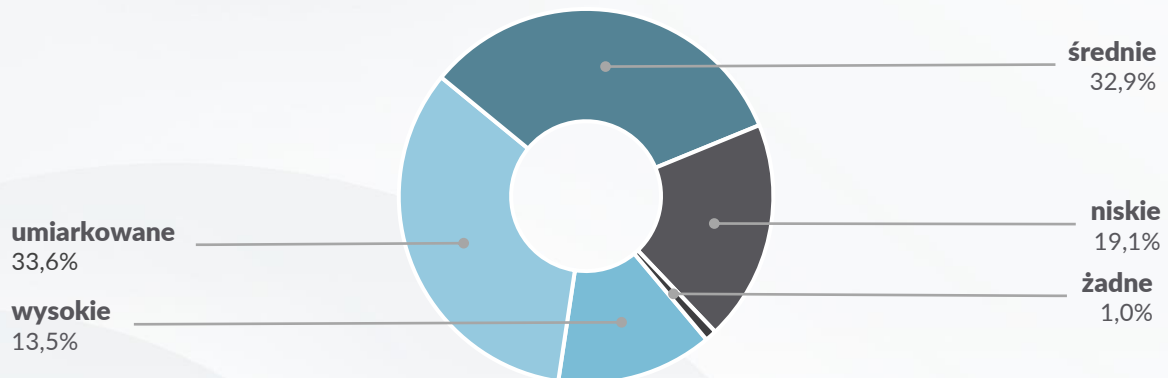

Odpowiedzi ankietowanych na pytania

Pytanie 1

Respondenci w zdecydowanej większości w odpowiedzi na pytanie pierwsze, dotyczące zaangażowania młodych ludzi w sprawy społeczno-polityczne udzieliło odpowiedzi neutralnej. 33,6% ankietowanych wskazało na „umiarkowaną” aktywność młodych, a 32,9% na „średnie”. Natomiast 13,5% respondentów wskazało na „wysokie zaangażowanie”, 19,1% na niskie. Odpowiedź „żadne” miała charakter marginalny.

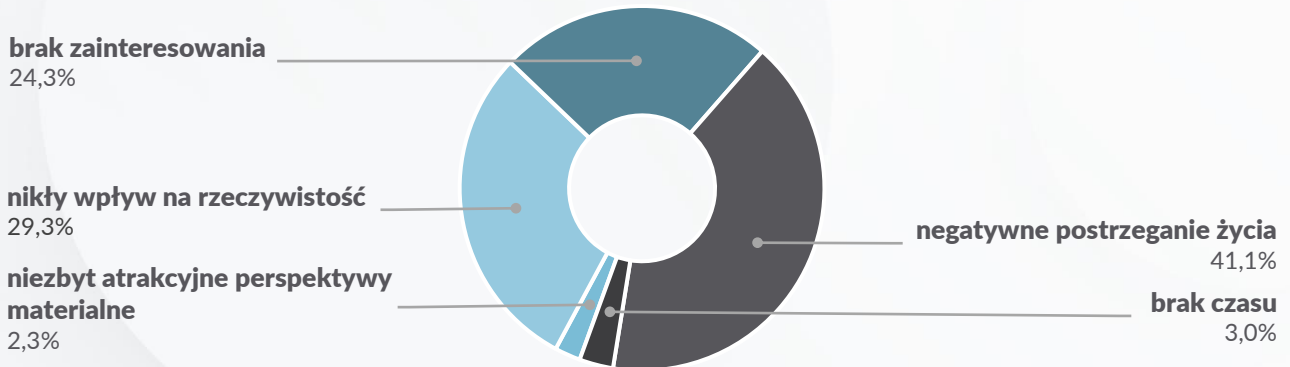
Jak oceniasz zaangażowanie młodych ludzi w sprawy społeczno-polityczne?

Pytanie 2

Na pytanie dotyczące czynnika zniechęcającego młodych do zaangażowania w sprawy polityczne, zdecydowana większość respondentów, niespełna połowa (42,4%) wskazała na „negatywne postrzeganie życia”. Druga, najpopularniejsza odpowiedź to „Nikły wpływ na rzeczywistość” (29,3%). Trzecia zaś to „brak zainteresowania” (24,3%). Pozostałe argumenty mają charakter marginalny. Odpowiedzi ankietowanych mogą wskazywać, że młodzież nie jest zainteresowana sprawami politycznymi, ponieważ są one postrzegane przez nich w sposób negatywny.

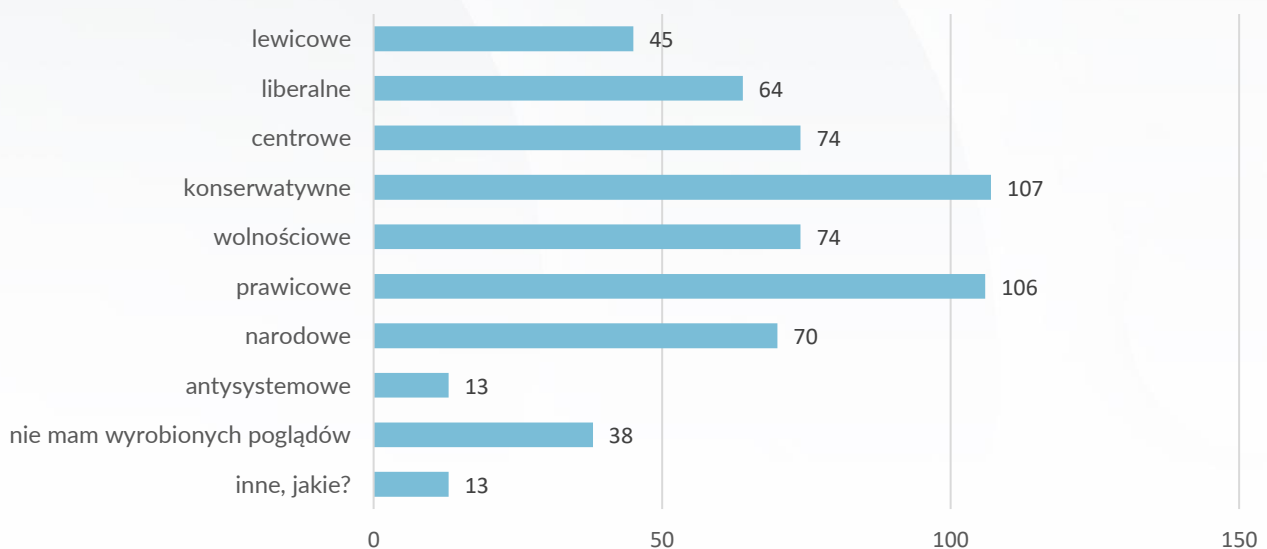
Co Twoim zdaniem stanowi czynnik zniechęcający młodych do zaangażowania w sprawy polityczne?

Pytanie 3

Kolejne pytanie dotyczyło poglądów politycznych, które reprezentują respondenci. Większość to – konserwatywne (107 odpowiedzi), prawicowe (106 odpowiedzi). Po 74 głosy ankietowani oddali na poglądy centrowe i wolnościowe. Z narodowymi przekonaniem utożsamia się 70 odpowiadających, z liberalnymi 64, a z lewicowymi 45. Pozostałe odpowiedzi mają charakter marginalny.

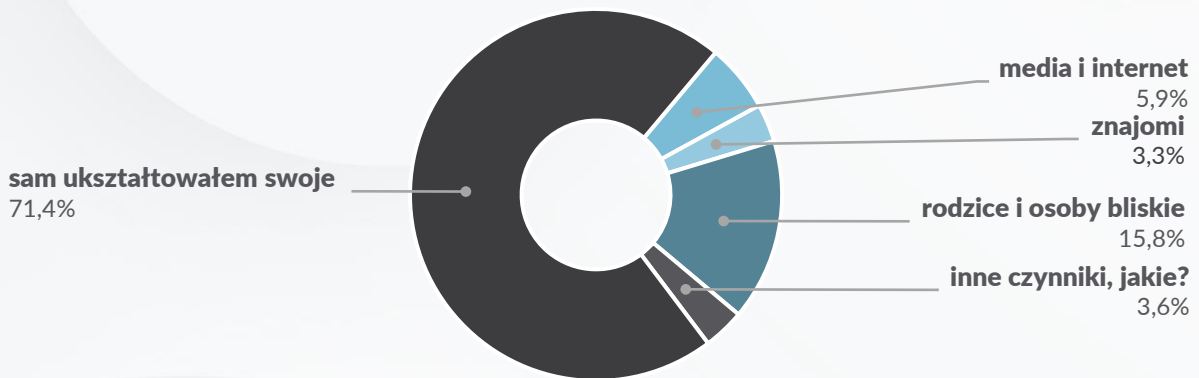
Jak definiujesz swoje poglądy i przekonania polityczne? (maksymalnie 3 odpowiedzi)

Pytanie 4

Na pytanie nr 4. zdecydowana większość respondentów (71,4%) odpowiedziała, że ich poglądy polityczne ukształtowali sami. Budującym wydaje się fakt, że część ankietowanych (15,8%) wskazało, że rodzice i inne osoby bliskie miały wpływ na kształtowanie ich światopoglądu. Pozostałe odpowiedzi miały charakter marginalny.

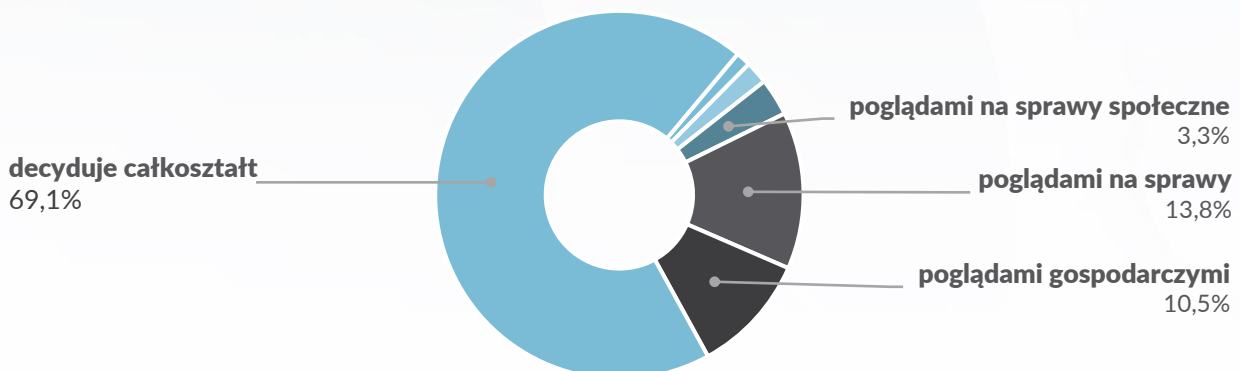
Co zdecydowało o tym jakie masz poglądy polityczne?

Pytanie 5

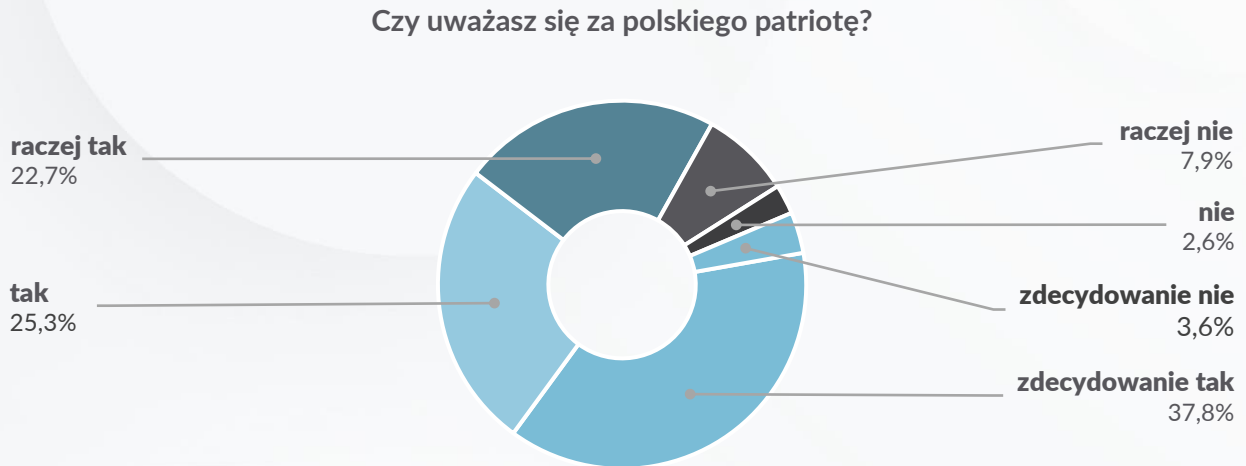
Pytanie nr 5. dotyczyło kwestii wyborów partii. Przeważająca większość respondentów wskazała, że oddając głos na daną partię kieruje się głównie całokształtem (69,1%). 13,8% sugeruje się poglądami na sprawy światopoglądowe, a 10,5% poglądami gospodarczymi. Pozostałe odpowiedzi mają charakter marginalny.

Oddając głos na daną partię kierujesz się głównie?

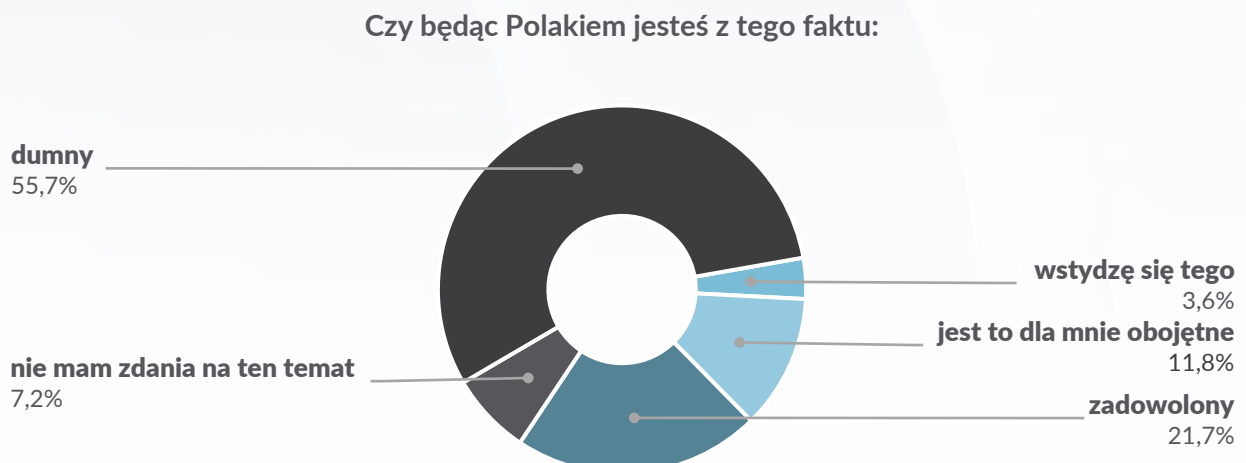
Pytanie 6

Ankietowani udzielili zdecydowanie pozytywnych odpowiedzi na pytanie „czy uważasz się za polskiego patriotę?”. Większość z nich wskazała „zdecydowanie tak” (37,8%), „tak” (25,3%), „raczej tak” (22,7%). Odpowiedzi „zdecydowanie nie” (3,6%), „nie” (2,6%), „raczej nie” (7,9%) mają charakter marginalny.

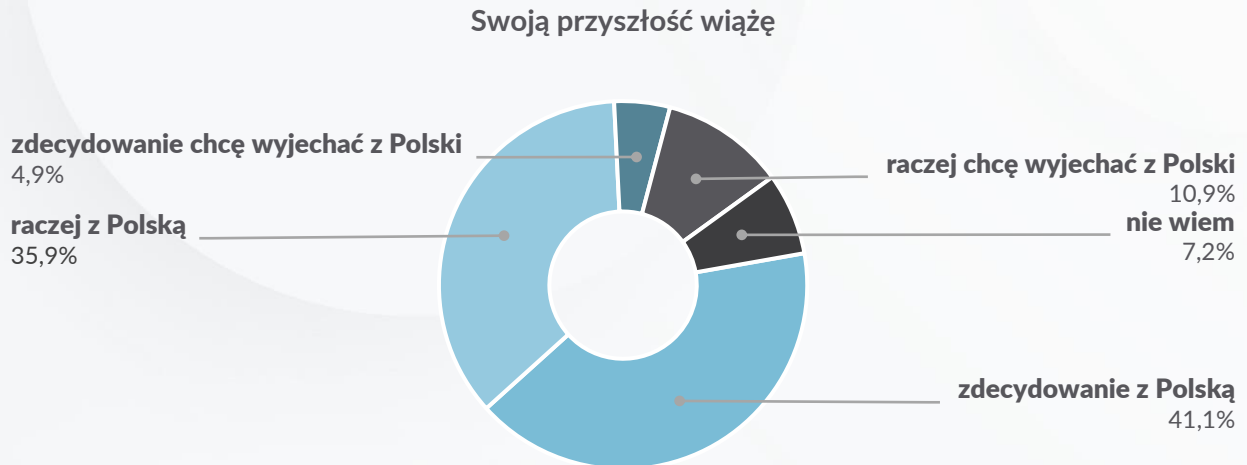
Pytanie 7

Ponad połowa respondentów w pytaniu 7. wskazała, że jest dumna z faktu, że jest Polakiem (55,6%). 21,7% ankietowanych udzieliła odpowiedzi „jestem zadowolony”, a „jest to dla mnie obojętne” (11,8%). Pozostałe odpowiedzi mają charakter marginalny.

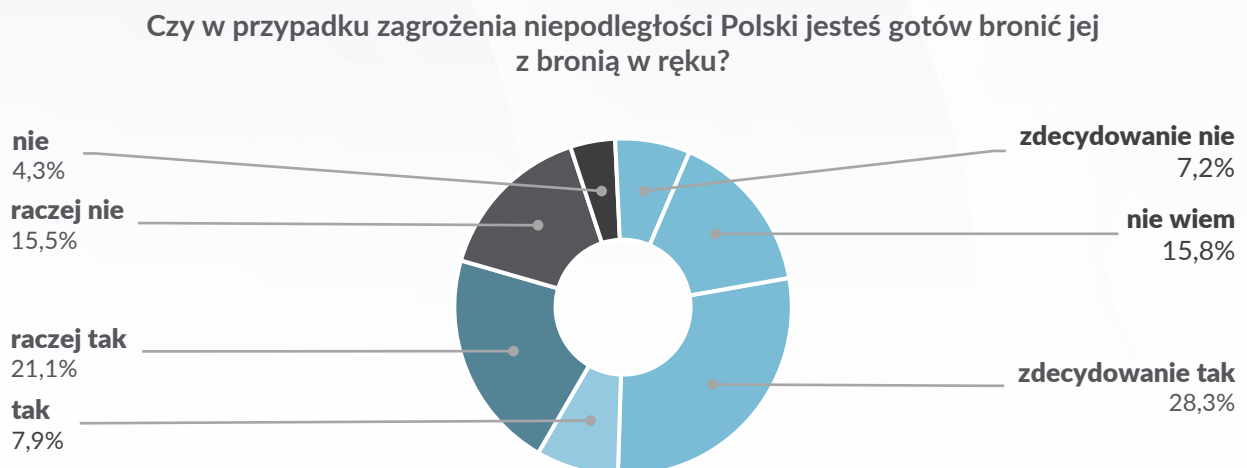
Pytanie 8

Większość młodych ankietowanych biorących udział w ankiecie, zdecydowanie swoją przyszłość wiąże z Polską (41,1%), a „raczej z Polską” (35,9%). Odpowiedzi „nie wiem”, udzieliło odpowiedzi „nie wiem” (7,2%), a „raczej chce wyjechać” 10,9% respondentów.

Pytanie 9

Pytanie 9. dotyczyło gotowości młodych Polaków do podjęcia działań w obronie Ojczyzny. Swoje zdecydowanie wyraziło 28,3% respondentów. Odpowiedzi „tak” udzieliło 7,9% ankietowanych, a „raczej tak” (21,1%). 15,8% odpowiadających nie wie, czy jest gotowa na taki krok. Tymczasem 7,2% osób wskazało, że „zdecydowanie nie” ma odwagi, by chwycić za broń, 15,5% „raczej nie”, a 4,3% odpowiedziało „nie”.

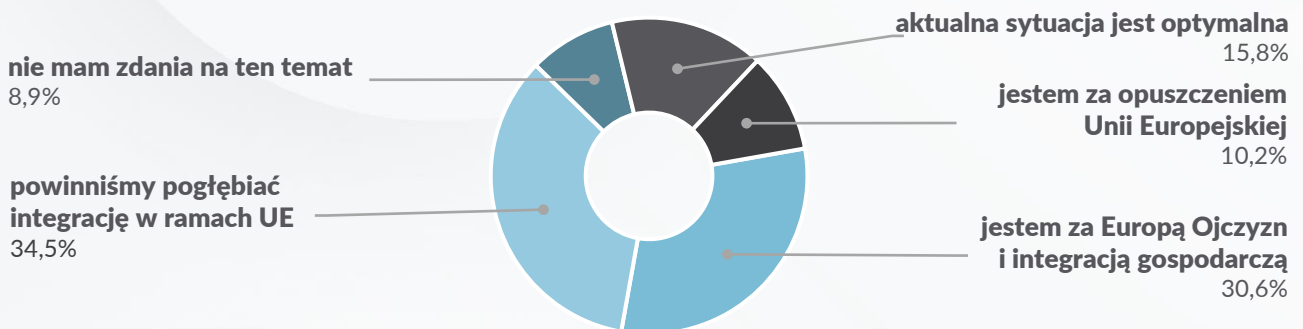

Pytanie 10

Następne pytanie dotyczyło przyszłości Polski w strukturach europejskich. 34,5% ankietowanych wskazało, że „powinniśmy pogłębiać integrację w ramach UE”, natomiast 15,8% wybrało odpowiedź pt. „aktualna sytuacja jest optymalna”. W kontrze opowiedziało się 10,2% respondentów, którzy wskazali „jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej”. Stanowisko najbardziej w centrum zajęło 30,6% osób odpowiadających pt. „jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą”. Zdania na ten temat nie ma 8,9% ankietowanych.

Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:

Pytanie 11

Bezpieczeństwo Polski według większości respondentów będzie rosło poprzez „pogłębienie integracji europejskiej i działania w ramach Unii Europejskiej” (37,8%). 29,6% ankietowanych wskazało, że „budowanie sojuszu państw Trójmorza” daje pewność pokoju w Polsce, a 26,6% odpowiadających pokłada nadzieję w sojuszu ze Stanami Zjednoczonymi. Pozostałe odpowiedzi mają charakter marginalny.

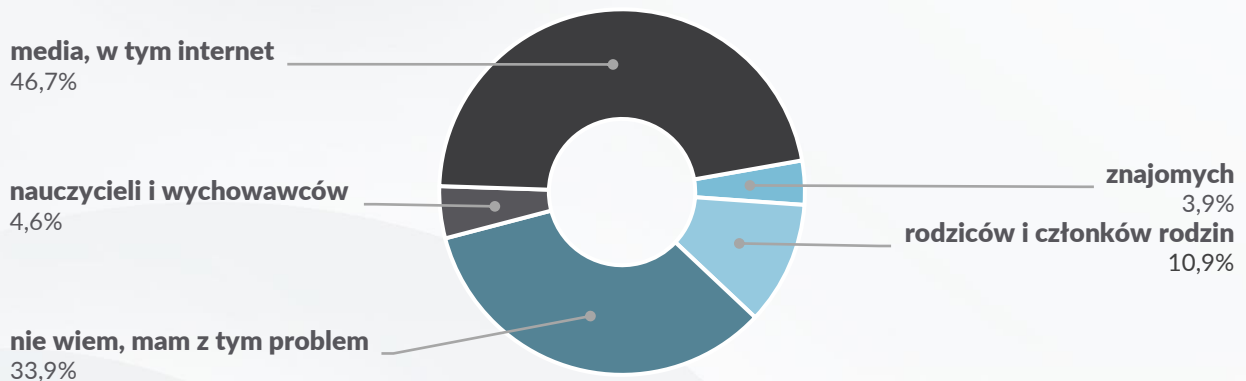
Uważam, że znaczenie i bezpieczeństwo Polski będzie rosło poprzez:

Pytanie 12

Pytanie nr 12 wskazywało, co respondenci uważają za wiarygodne źródło informacji. Najbardziej oczywista, a zarazem najbardziej popularna odpowiedź to „media w tym internet”, którą wskazało 46,7% ankietowanych. Co ciekawe, jako druga, najczęściej wybierana odpowiedź to „nie wiem, mam z tym problem”, co wskazuje na zakłopotanie młodych w świecie pełnym dezinformacji. Rodzice i członkowie rodziny są ważnym źródłem informacji dla 10,9% respondentów.

Za najbardziej wiarygodne źródło informacji uważam:

Pytanie 13

Pytanie 13 uświadomiło, że młodzi respondenci uczęszczają na wydarzenia kulturalne w zdecydowanej większości, bowiem tylko 12,2% odpowiadających wskazało, że nie bierze udziału w tego typu eventach. Można było się spodziewać, że najczęstszym wydarzeniem kulturalnym, w którym biorą udział ankietowani jest kino (46,7%). 18,4% ankietowanych uczęszcza do teatru, filharmonii lub opery, na koncerty i festiwale muzyczne uczęszcza 17,4% osób, a na wystawy 5,3%.

Jeśli chodzi o wydarzenia kulturalne to najczęściej uczęszczam:

Pytanie 14

Pytanie 14. dotyczyło oceny przez respondentów roli Kościoła Katolickiego w Polsce. Można stwierdzić, że zdania na ten temat są zdecydowanie podzielone i rozkładają się równomiernie. 11,2% ankietowanych „zdecydowanie pozytywnie” ocenia wpływ Kościoła Katolickiego, a 26,3 „pozytywnie”. W opozycji do tych odpowiedzi opowiedziało się 18,8% respondentów, którzy „zdecydowanie negatywnie” oceniają wpływ Kościoła, a 19,7% po prostu „negatywnie”. Tymczasem odpowiedź „neutralnie” wskazało 21,4% odpowiadających, natomiast zdania w tym temacie nie ma 2,6% ankietowanych.

Rolę Kościoła Katolickiego w naszym kraju oceniam:

Pytanie 15

W ankiecie kontynuowano temat roli Kościoła Katolickiego w Polsce i zapytano się o to, czy powinna ona zostać zwiększona, ograniczona lub pozostać na tym samym poziomie. W tym przypadku również można powiedzieć, że zdania są podzielone, choć szala przechyla się w kierunku wprowadzenia ograniczeń. Odpowiedzi „zostać ograniczona” udzieliło 36,8% respondentów, a „zostać zniwelowana do zera 13,5%. Tymczasem w opozycji do tych odpowiedzi stanęło 14,5% ankietowanych, którzy wskazali, że rola Kościoła Katolickiego powinna zostać zwiększona, a 31,3% stwierdziło, że powinna pozostać na aktualnym poziomie. 3,9% osób odpowiadających nie ma zdania w tym temacie.

Uważam, że rola Kościoła w naszym kraju powinna się:

Pytanie 16

Natomiast pytanie 16. dotyczyło kwestii nauczania religii w szkole. Okazuje się, że pomimo dość negatywnego odbioru roli Kościoła katolickiego w Polsce przez respondentów, potrzeba edukacji w zakresie religii w szkole jest uznawana przez nich za ważną, bowiem odpowiedzi, że to „dobre rozwiązanie” wskazało 30,3% ankietowanych, a „raczej dobre rozwiązanie” 23%, co w sumie daje ponad połowę odpowiedzi. W kontrze natomiast stanęło 19,7% ankietowanych, wskazując odpowiedź „złe rozwiązanie”, a także „raczej złe rozwiązanie” (13,8%). Ta kwestia jest obojętna dla 13,2% respondentów.

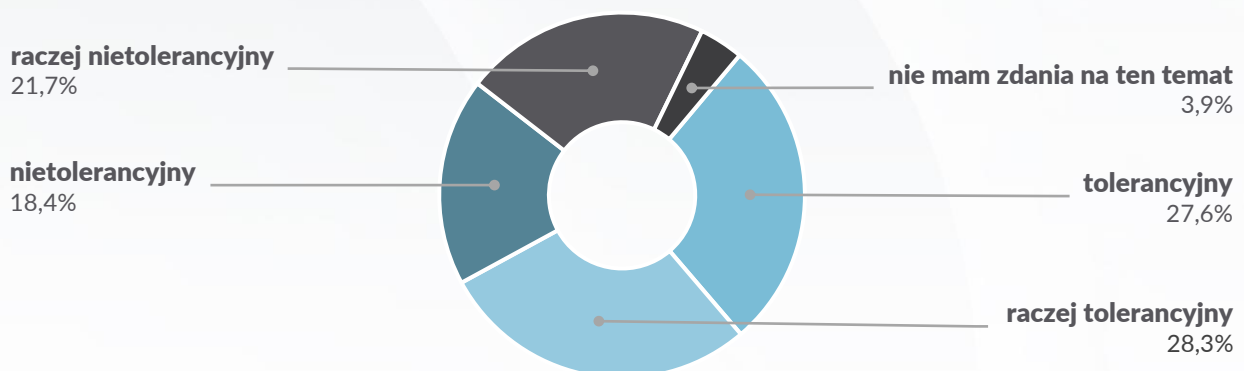
Jeśli chodzi o naukę religii w szkole to uważam to za:

Pytanie 17

Pytanie 17. Dotyczyło oceny Polski pod względem tolerancji. Młodzi respondenci znów byli bardzo podzieleni, a ich odpowiedzi układają się niemal połowicznie. Rzeczpospolitą za kraj tolerancyjny uznało 27,6% ankietowanych, a „raczej tolerancyjny” 28,3%. Tymczasem w kontrze do tego stanowiska opowiedziało się 18,4% osób, wskazując odpowiedź „nietolerancyjny” oraz „raczej nietolerancyjny” 21,7% respondentów. Zdania w tym temacie nie ma 3,9% ankietowanych.

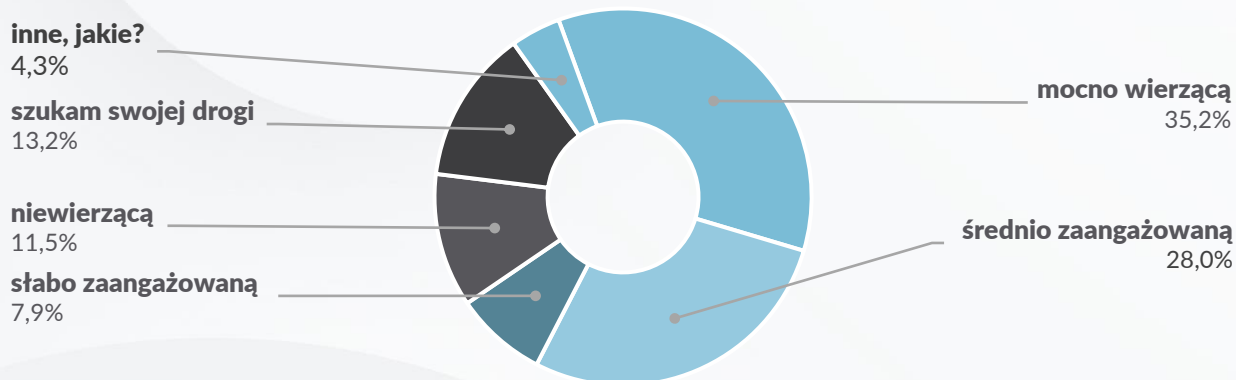
Współczesna Polska to moim zdaniem kraj:

Pytanie 18

W ankiecie pojawiło się kolejne pytanie dotyczące kwestii religijnych. Tym razem poproszono respondentów o określenie swojego stanowiska wobec tradycyjnych wartości. 35,2% ankietowanych uważa się za osobę „mocno wierzącą”, a niewierzącą 11,5%. Osoby średnio zaangażowane stanowią 28% młodych, a słabo zaangażowane 7,9%. Swojej drogi wciąż szuka 13,2% respondentów.

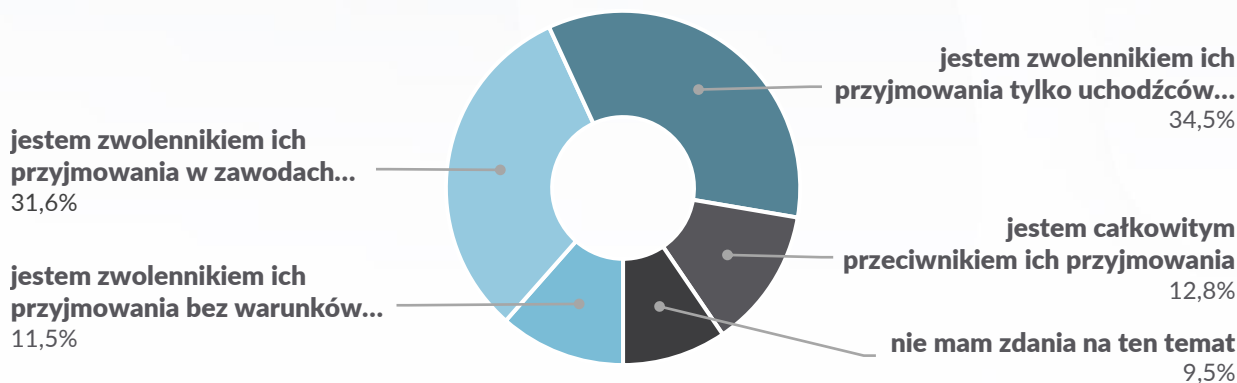
Jeśli chodzi o sprawy religii i przywiązanie do tradycyjnych wartości to uważam się za osobę:

Pytanie 19

Respondenci zostali zapytani o kwestię przyjmowania imigrantów do Polski. Zdecydowana większość, bowiem aż 77,6% ankietowanych stwierdza, iż są zwolennikami tego rozwiązania. W kontrze do grupy 12,8% osób, które utrzymują, że są całkowitymi przeciwnikami imigrantów. Zdania w tym temacie nie ma 9,5% respondentów.

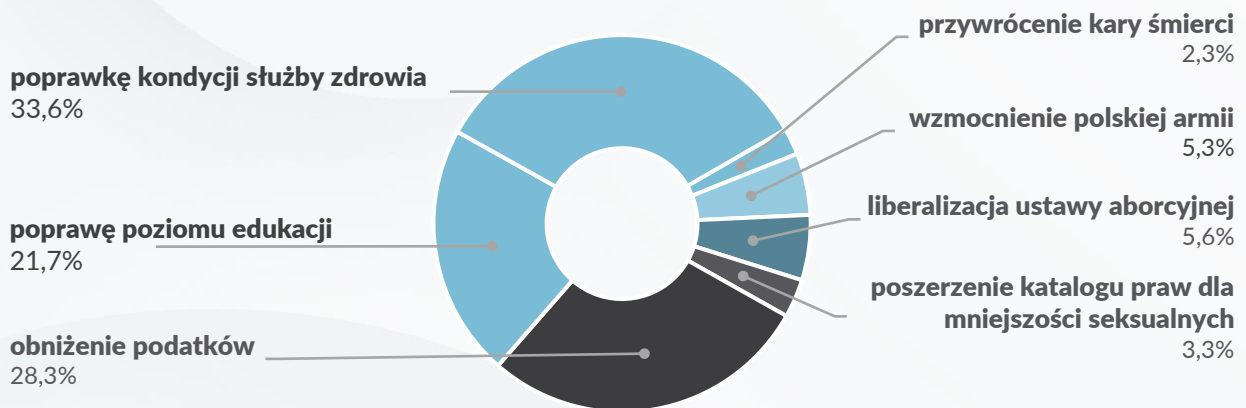
Jeżeli chodzi o przyjmowanie imigrantów to:

Pytanie 20

Jako 3 najważniejsze postulaty, które są dla młodych najistotniejsze i powinny być natychmiast zrealizowane, respondenci wskazują: kondycji służby zdrowia (33,6%), obniżenie podatków (28,3%), poprawę poziomu edukacji (21,7%). Kwestie takie jak: przywrócenie kary śmierci, wzmocnienie polskiej armii, liberalizacja ustawy aborcyjnej, poszerzenie katalogu praw dla mniejszości seksualnych miały dla ankietowanych charakter marginalny.

Za najważniejszy postulat, jaki powinien zostać natychmiast zrealizowany uważam:

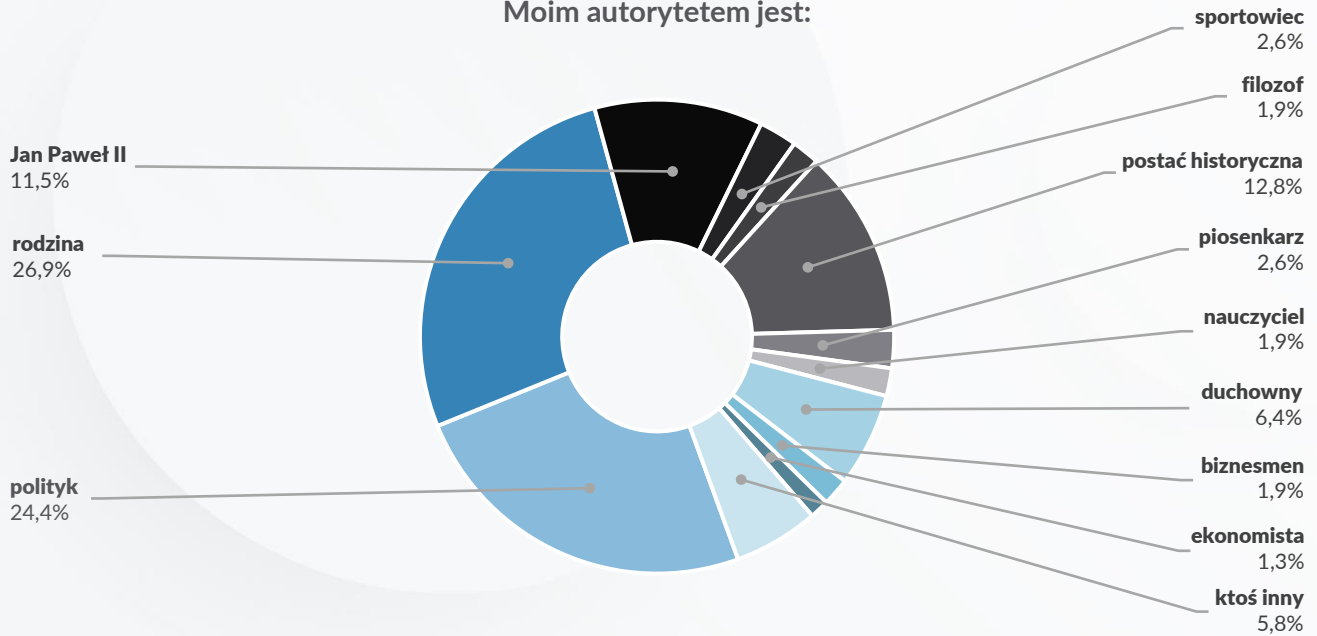

Pytanie 21

Dotyczyło ono autorytetów. Jak się okazuje, ponad połowa (55,6%) młodych respondentów wskazuje, że nie ma w swoim życiu autorytetów. Natomiast wśród tych, którzy wskazali osoby, które są dla nich wzorem najczęściej pojawiające się odpowiedzi to: Jan Paweł II, mój ojciec, moja mama, rodzice, rodzina, Mateusz Morawiecki, Roman Dmowski, Sławomir Mentzen, „mam kilka autorytetów”.

Nazwiska osób, które zostały podane w ankiecie zestawiono w kategorii i przedstawiono na poniższym wykresie:

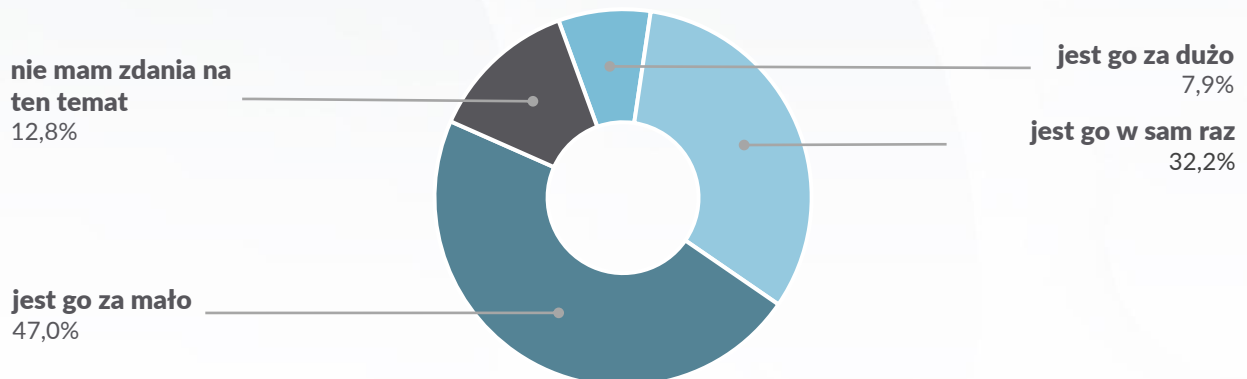
Moim autorytetem jest:

Pytanie 22

Kolejne pytania w ankiecie dotyczą patriotyzmu. Pierwsze z nich odnosi się do wychowania patriotycznego w polskiej szkole. Respondenci zostali poproszeni o ocenę jego ilości. Zdecydowana większość ankietowanych wskazała, że „jest go za mało” (47%), natomiast „jest go za dużo” 7,9% osób. Tymczasem odpowiedź „jest go w sam raz” wybrało 32,2% respondentów. Zdania w tym temacie nie ma 12,8% biorących udział w ankiecie.

Jeżeli chodzi o patriotyzm i wychowanie patriotyczne to w polskiej szkole:

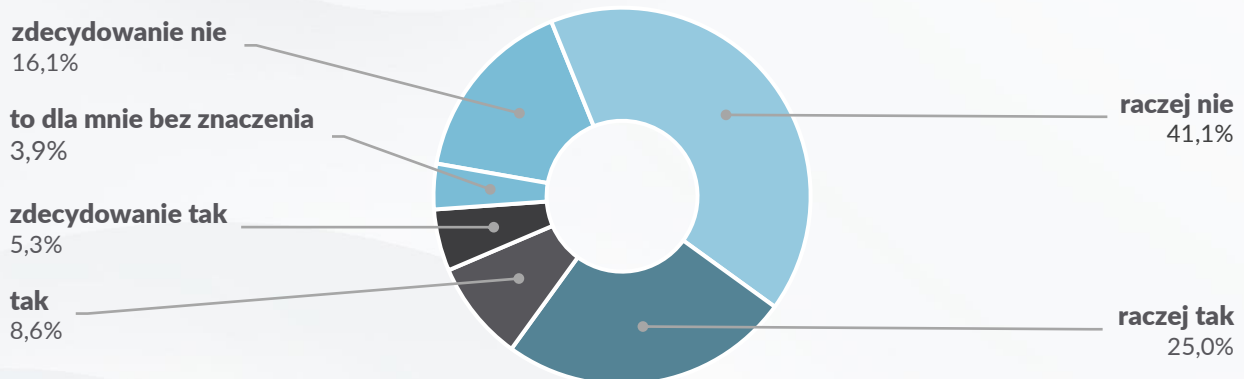

Pytanie 23

Zatrważające wydają się być dane wynikające z pytania nr 23. Według odpowiedzi podanych przez ankietowanych wynika, że w zdecydowanej większości lekcje historii nie są prowadzone w szkole w sposób ciekawy. 41,1% osób wskazało odpowiedź „raczej nie”, a 16,1% „zdecydowanie nie”. Tymczasem 25% biorących udział w ankiecie stwierdziło, że historia raczej jest prowadzona w sposób ciekawy, a zdecydowanie jest (5,3%). Odpowiedzi „tak” udzieliło 8,6% respondentów, a „do dla mnie bez znaczenia” 3,9%.

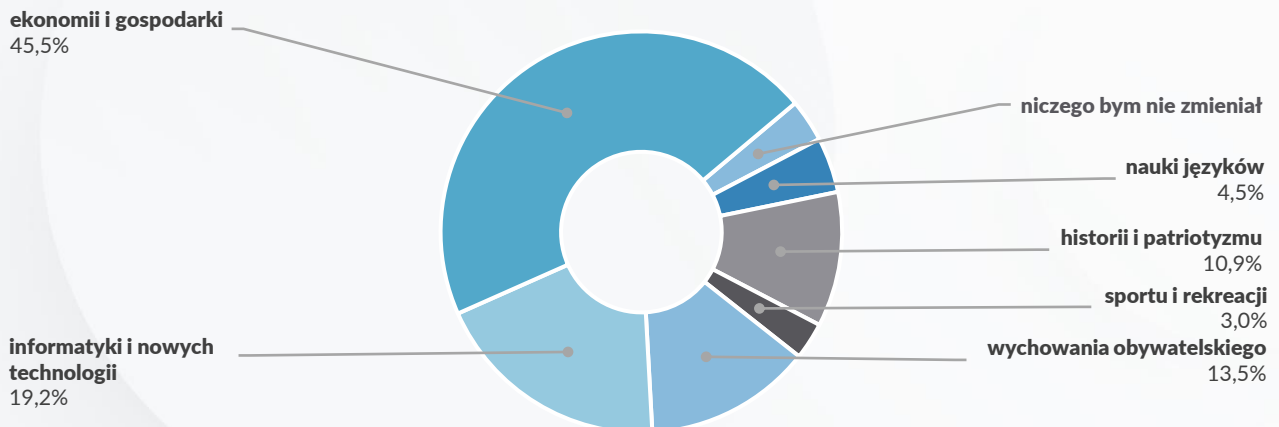
Czy według Ciebie lekcje historii w szkołach przeprowadzane są w sposób ciekawy?

Pytanie 24

Młodzi respondenci zostali zapytani także o to, jakich zajęć najbardziej brakuje im w szkole. Zdecydowana większość stwierdziła, że w edukacji powinno znaleźć się miejsce dla: ekonomii i gospodarki (39,8%), wychowania seksualnego (16,8%), wychowania obywatelskiego (11,8%), informatyki i nowych technologii (11,5%), historii i patriotyzmu (9,5%). Pozostałe odpowiedzi miały charakter marginalny i w sumie stanowiły 9,5% wszystkich odpowiedzi.

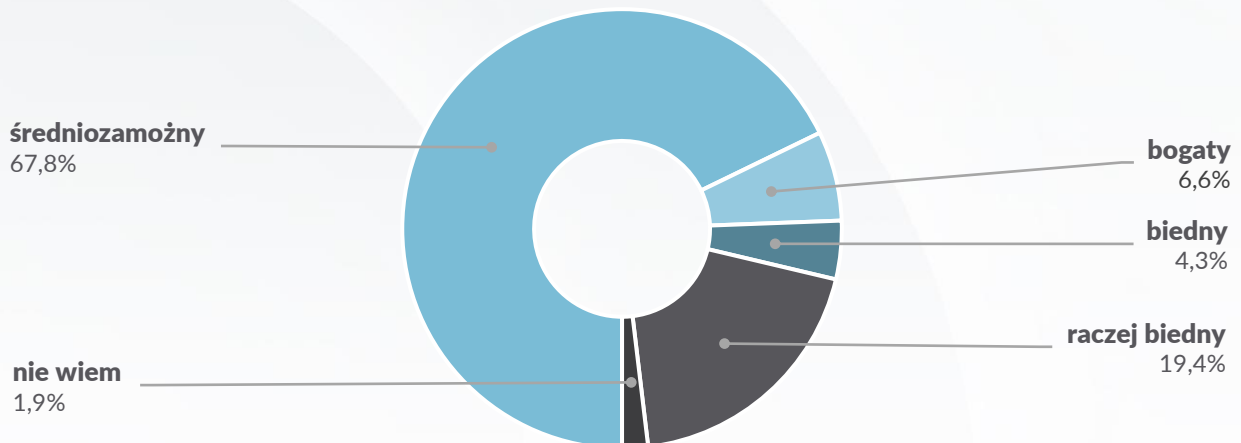
Uważam, że w polskiej szkole najbardziej brakuje zajęć z zakresu:

Pytanie 25

Lwia część respondentów uważa Polskę za kraj średniozamożny, a 19,4% za raczej biedny i biedny (4,3%). Natomiast za bogate państwo Rzeczpospolitą uznaje 6,6% ankietowanych.

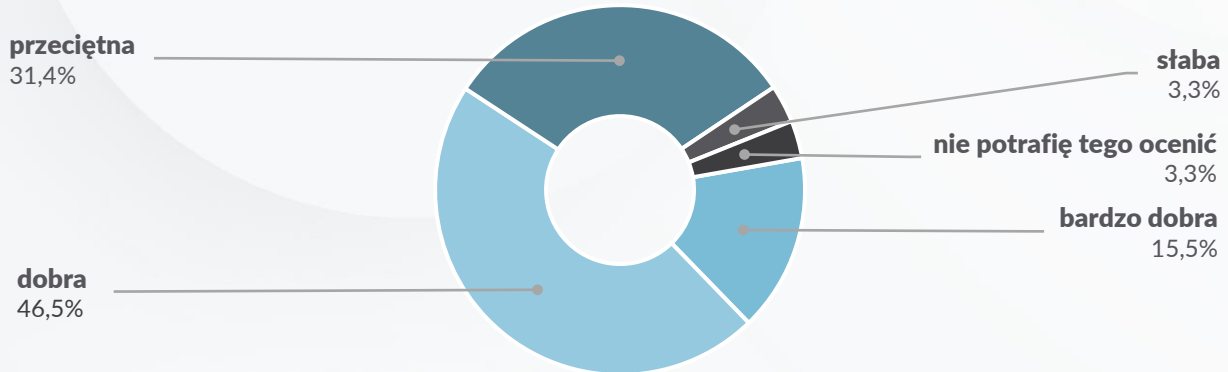
Współczesna Polska to moim zdaniem kraj:

Pytanie 26

Respondenci zostali ponadto spytani o swoją indywidualną sytuację materialną. Większość wskazało, że ich status ekonomiczny jest „dobry” (46,4%), „bardzo dobry” 15,5% ankietowanych, a przeciętny 31,3% biorących udział w ankiecie. Słabą sytuacją materialną wykazuje 3,3% osób.

Twoim zdaniem Twoja sytuacja materialna jest:

Pytanie 27

Kolejne pytanie odnośnie kwestii pieniężnych dotyczyło zarobków, tym razem polityków i samorządowców. Młodzi oceniają je w większości jako bardzo dobre (44,4%) i dobre (29,6). Na odpowiedź „przeciętne” wskazało 15,1% ankietowanych, „niskie” 7,2% i bardzo niskie 3,6% osób biorących udział w ankiecie.

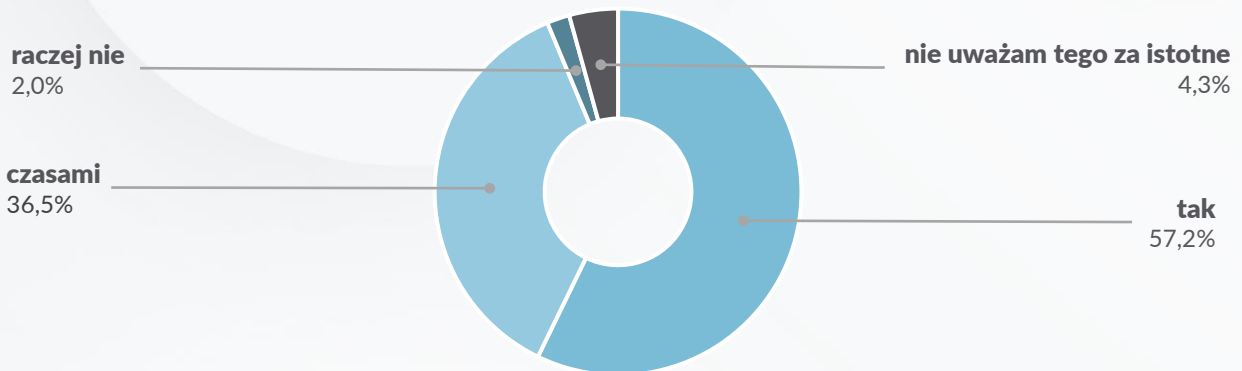
Twoim zdaniem zarobki polskich polityków i samorządowców są:

Pytanie 28

Czy młodzież wspiera polską gospodarkę poprzez zakupy produktów wyprodukowanych przez polskich producentów? Według respondentów owszem, a na odpowiedź „tak” wskazało 57,2% osób. 36,5% ankietowanych wskazało, że „czasami” kupuje produkty polskich producentów, a 2%, że raczej nie. 4,3% respondentów nie uważa tej kwestii za istotną.

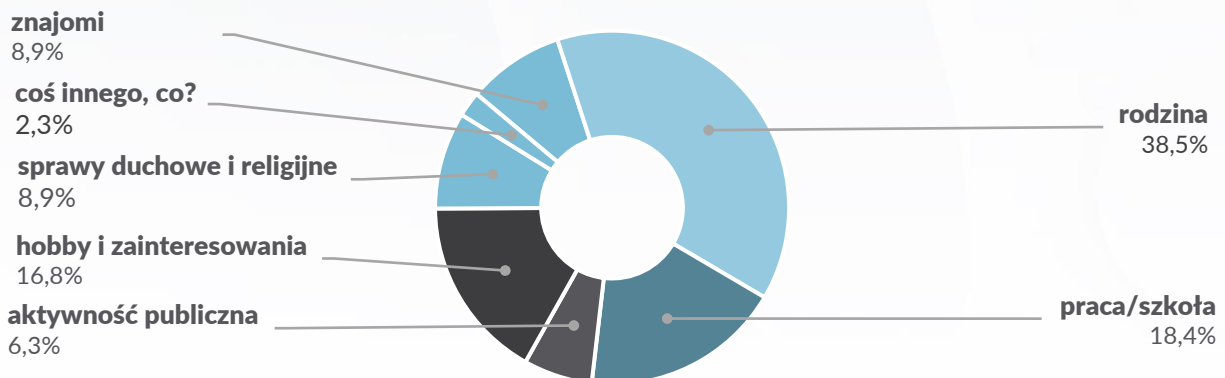
Czy wspierasz polską gospodarkę poprzez zakupy polskich produktów?

Pytanie 29

Jaka jest najważniejsza sfera życia dla młodych ludzi? Według danych wynikających z przeprowadzonej ankiety wynika, że jest to przede wszystkim rodzina, na którą wskazało 38,5% ankietowanych. Na kolejnych miejscach pojawiły się: praca/szkoła (18,4%), hobby i zainteresowania (16,8%), znajomi (8,9%), sprawy duchowe (8,9%), aktywność publiczna (6,3%), a także coś innego, co? (2,3%).

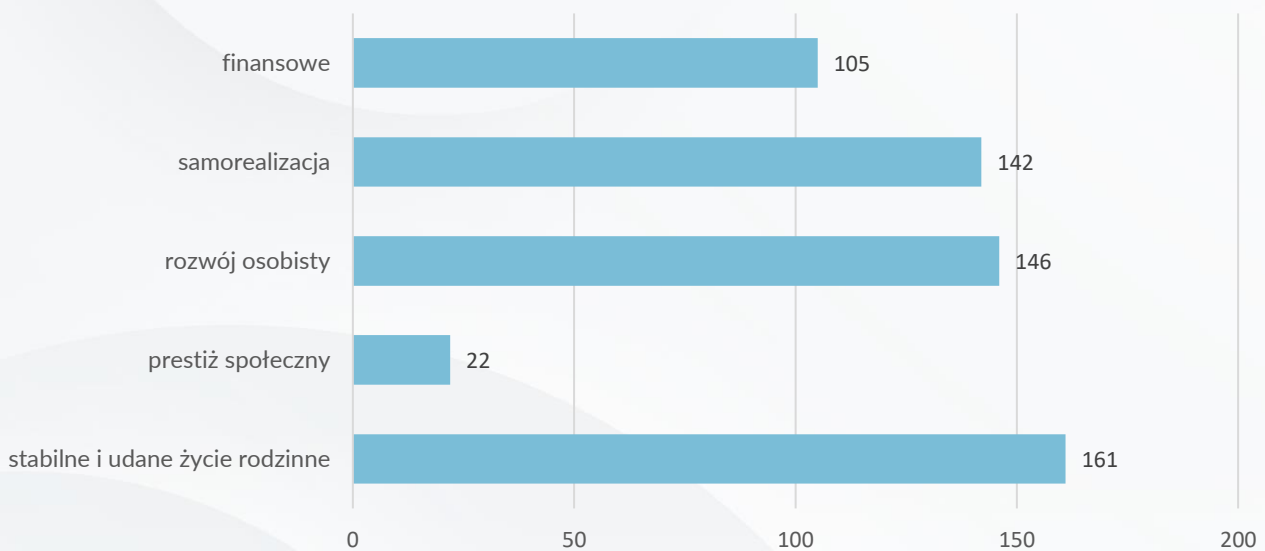
Co uważasz za najważniejszą sferę swojego życia?

Pytanie 30

Ostatnie pytanie dotyczyło zapatrywań na przyszłość młodych ludzi. Wiązą oni swoją perspektywę przede wszystkim ze stabilnym i udanym życiem rodzinnym – odpowiedź tę wskazało 161 osób. Na drugim miejscu uplasował się „rozwój osobisty”, który wskazano 146 razy. Z samorealizacją swoją przyszłość wiąże 142 ankietowanych. Finanse są natomiast ważne dla 105 respondentów, a prestiż społeczny dla 22.

Jakie są Twoje główne priorytety jeżeli chodzi o przyszłość:
(maksymalnie 3 odpowiedzi)

Wnioski

Powyższe wyniki ankiety wskazują, że młodzież w 2020 r. w większości wyznawała tradycyjne wartości, a swoje poglądy wiązała w głównej mierze z przekonaniami konserwatywnymi i prawicowymi. Według respondentów ponadto większość młodych ludzi nie jest wybitnie zaangażowana w politykę, głównie ze względu na negatywną ocenę życia polityków. Ankietowani ponadto wykazują postawy patriotyczne i wyrażają swoją dumę z tego, że są Polakami. W dużej mierze są ponadto gotowi, by w razie zagrożenia granic, z bronią w ręku bronić kraju. Są sceptycznie nastawieni do Unii Europejskiej, jednak wolą w różny sposób pogłębiać relacje w krajach europejskich, wiążą z nimi także nadzieję na bezpieczeństwo, a także w sojuszu ze Stanami Zjednoczonymi. Zdanie młodych na temat Kościoła Katolickiego w Polsce i jego roli są podzielone. Jednakże jest wśród nich potrzeba duchowego rozwoju, choćby w szkole. Mają także Rzeczpospolitą za kraj tolerancyjny i opowiadają się za przyjmowaniem imigrantów. Okazuje się natomiast, że wśród młodych ludzi zanika potrzeba obierania autorytetów. Ci, którzy uznali, że w życiu mają osoby, które wskazują za wzór, wskazywali głównie na postaci historyczne tj. Jan Paweł II, Roman Dmowski, a także na członków rodziny czy osoby publiczne zaangażowane w politykę np. Mateusz Morawiecki, Sławomir Mentzen. Respondenci wyrazili ponadto potrzebę pogłębiania wiedzy w szkołach z zakresu patriotyzmu, a także ekonomii i gospodarki, wychowania obywatelskiego, wychowania seksualnego czy informatyki i nowych technologii. Polskę w większości uznają za kraj średniozamożny, a sami swoją sytuację materialną najczęściej określają jako dobrą, bardzo dobrą i przeciętną. Swoją przyszłość młodzi wiążą z Polską, a tylko nieznaczna część planuje mieszkać poza granicami. Najważniejszymi wartościami, którymi kierują się ankietowani jest rodzina i samorozwój.

Analiza krzyżowa

1 Analiza Krzyżowa

W ramach realizacji zadania, na podstawie ankiety przygotowano ponadto analizę krzyżową, w której zestawiono wybrane odpowiedzi ankietowanych. Pierwsza analiza dotyczyła zależności między odpowiedzią na pytanie nr 6. – czy uważasz się za polskiego patriotę z odpowiedziami na pytanie dotyczące wyznawanych poglądów i przekonań. Dane przedstawiają się następująco:

Wśród ankietowanych **deklarujących poglądy lewicowe** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	17,78%
b) Tak	17,78%
c) Raczej tak	26,67%
d) Raczej nie	15,55%
e) Nie	8,89%
f) Zdecydowanie nie	13,33%

Wśród ankietowanych **deklarujących poglądy liberalne** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	28,13%
b) Tak	25,00%
c) Raczej tak	26,56%
d) Raczej nie	10,94%
e) Nie	6,25%
f) Zdecydowanie nie	3,13%

Wśród ankietowanych **deklarujących poglądy centrowe** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	32,43%
b) Tak	31,08%
c) Raczej tak	27,03%
d) Raczej nie	6,76%
e) Nie	2,70%
f) Zdecydowanie nie	0,00%

Wśród ankietowanych **deklarujących poglądy konserwatywne** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	58,88%
b) Tak	24,30%
c) Raczej tak	11,22%
d) Raczej nie	2,80%
e) Nie	0,00%
f) Zdecydowanie nie	2,80%

Wśród ankietowanych **deklarujących poglądy wolnościowe** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	33,79%
b) Tak	25,68%
c) Raczej tak	28,38%
d) Raczej nie	5,40%
e) Nie	2,70%
f) Zdecydowanie nie	4,05%

Wśród ankietowanych **deklarujących poglądy prawicowe** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	55,66%
b) Tak	26,41%
c) Raczej tak	16,04%
d) Raczej nie	1,89%
e) Nie	0,00%
f) Zdecydowanie nie	0,00%

Wśród ankietowanych **deklarujących poglądy narodowe** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	64,28%
b) Tak	21,43%
c) Raczej tak	11,43%
d) Raczej nie	1,43%
e) Nie	0,00%
f) Zdecydowanie nie	1,43%

Wśród ankietowanych **deklarujących poglądy antysystemowe** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	38,46%
b) Tak	7,69%
c) Raczej tak	15,39%
d) Raczej nie	23,08%
e) Nie	15,38%
f) Zdecydowanie nie	0,00%

Wśród ankietowanych **deklarujących poglądy inne** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	46,15%
b) Tak	23,08%
c) Raczej tak	0,00%
d) Raczej nie	7,69%
e) Nie	7,69%
f) Zdecydowanie nie	15,39%

Wśród ankietowanych **deklarujących brak wyrobionych poglądów politycznych** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	13,16%
b) Tak	26,32%
c) Raczej tak	36,84%
d) Raczej nie	15,79%
e) Nie	2,63%
f) Zdecydowanie nie	5,26%

Z analizy można wysnuć następujące wnioski. Za patriotów w szczególności uznają się osoby deklarujące poglądy narodowe, prawicowe i konserwatywne. Natomiast z patriotami nie utożsamiają się ankietowani deklarujący poglądy lewicowe, choć odpowiedź „zdecydowanie nie” najczęściej wskazali młodzi wyrażający sympatię wobec przekonań antysystemowych.

2 Analiza Krzyżowa

Druą analizę zestawiała odpowiedzi na pytanie 6. – czy uważasz się za polskiego patriotę z pytaniem nr 8. Czy wiążesz swoją przyszłość z Polską.

Wśród ankietowanych **deklarujących, że wiążą swoją przyszłość zdecydowanie z Polską** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	68,00%
b) Tak	23,20%
c) Raczej tak	8,00%
d) Raczej nie	0,80%
e) Nie	0,00%
f) Zdecydowanie nie	0,00%

Wśród ankietowanych **deklarujących, że wiążą swoją przyszłość raczej z Polską** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	23,85%
b) Tak	32,11%
c) Raczej tak	32,11%
d) Raczej nie	9,17%
e) Nie	1,83%
f) Zdecydowanie nie	0,92%

Wśród ankietowanych **deklarujących, że w przyszłości raczej chcą wyjechać z Polski** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	9,09%
b) Tak	15,15%
c) Raczej tak	36,36%
d) Raczej nie	27,27%
e) Nie	6,06%
f) Zdecydowanie nie	6,06%

Wśród ankietowanych **deklarujących, że w przyszłości zdecydowanie chcą wyjechać z Polski** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	0,00%
b) Tak	13,33%
c) Raczej tak	6,67%
d) Raczej nie	20,00%
e) Nie	13,33%
f) Zdecydowanie nie	46,67%

Wśród ankietowanych, **którzy nie wiedzą czy chcą wiązać swoją przyszłość z Polską** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	4,55%
b) Tak	27,27%
c) Raczej tak	50,00%
d) Raczej nie	4,55%
e) Nie	9,09%
f) Zdecydowanie nie	4,55%

Nie wydaje się być zaskoczeniem, że osoby, które planują swoją przyszłość z Polską, wskazują odpowiedź „zdecydowanie tak” na pytanie odnośnie tego, czy są patriotami. Przeciwnie przedstawiają się dane przedstawiające osoby, które planują wyjazd za granicę. Żaden ankietowany zaznaczający tę odpowiedź nie wskazał ponadto odpowiedzi „zdecydowanie tak” na pytanie, czy uważasz się za patriotę.

Wśród młodych respondentów, którzy wskazali odpowiedź, że planują swoją przyszłość z Polską, nie znalazł się ani jeden, który wskazałby, że nie czuje się patriotą. Odpowiedź „raczej nie” zaznaczyło 0,8% ankietowanych. 50% osób nie znających odpowiedzi na pytanie „czy wiążesz swoją przyszłość z Polską”, wskazało ponadto odpowiedź „raczej tak” na pytanie czy są patriotami.

3 Analiza Krzyżowa

Kolejna analiza przedstawia zestawienie odpowiedzi ankietowanych na pytania czy uważasz się za patriotę z miejscem zamieszkania respondentów (wieś, miasto do 15. tys. mieszkańców, miasto do 50 tys. mieszkańców, miasto 50-150 tys. mieszkańców, miasto powyżej 150 tys. mieszkańców).

Wśród ankietowanych, którzy **mieszkają na wsi** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	31,25%
b) Tak	26,25%
c) Raczej tak	27,50%
d) Raczej nie	8,75%
e) Nie	2,50%
f) Zdecydowanie nie	3,75%

Wśród ankietowanych, którzy **mieszkają w mieście, mającym <15 tys. mieszkańców** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	31,25%
b) Tak	56,25%
c) Raczej tak	0,00%
d) Raczej nie	6,25%
e) Nie	0,00%
f) Zdecydowanie nie	6,25%

Wśród ankietowanych, którzy **mieszkają w mieście, mającym 15-50 tys. mieszkańców** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	43,90%
b) Tak	24,39%
c) Raczej tak	19,51%
d) Raczej nie	9,76%
e) Nie	0,00%
f) Zdecydowanie nie	2,44%

Wśród ankietowanych, którzy **mieszkają w mieście, mającym 50-150 tys. mieszkańców** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	43,90%
b) Tak	21,95%
c) Raczej tak	14,63%
d) Raczej nie	4,88%
e) Nie	7,32%
f) Zdecydowanie nie	7,32%

Wśród ankietowanych, którzy **mieszkają w mieście, mającym >150 tys. mieszkańców** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	38,89%
b) Tak	22,22%
c) Raczej tak	26,19%
d) Raczej nie	7,94%
e) Nie	2,38%
f) Zdecydowanie nie	2,38%

Postawę patriotyczną według danych wynikających z powyższej ankiety, najmocniej przedstawiają młodzi mieszkańcy miast do 15 tys. mieszkańców. Co ciekawe, najmniejszy patriotyzm wykazują mieszkańcy wsi. Tymczasem odpowiedzi „zdecydowanie nie” oraz „nie” na pytanie czy jesteś patriotą, najczęściej wskazali mieszkańcy miast od 50 do 150 tys. mieszkańców.

4 Analiza Krzyżowa

Analizie krzyżowej ponadto poddano dane dotyczące płci respondentów oraz ich odpowiedzi na pytanie, czy uważają się za patriotów. Wyniki przedstawiają się następująco:

Wśród ankietowanych **kobiet** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	25,64%
b) Tak	22,22%
c) Raczej tak	31,62%
d) Raczej nie	11,97%
e) Nie	3,42%
f) Zdecydowanie nie	5,13%

Wśród ankietowanych **mężczyzn** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	45,45%
b) Tak	27,27%
c) Raczej tak	17,11%
d) Raczej nie	5,35%
e) Nie	2,14%
f) Zdecydowanie nie	2,67%

Z powyższych danych wynika, że postawę bardziej patriotyczną wyrażają mężczyźni, bowiem odpowiedzi „zdecydowanie tak” udzieliło 45,45% ankietowanych mężczyzn wobec 25,64% odpowiedzi kobiet. Sumując pozytywne odpowiedzi na pytanie „czy uważasz się za polskiego patriotę”, kobiety wskazały odpowiedzi „zdecydowanie tak”, „tak”, „raczej tak” w liczbie 79,48%, natomiast mężczyźni tych samych odpowiedzi udzielili w 89,83%.

5 Analiza Krzyżowa

W analizie krzyżowej zestawiono ponadto pytanie „czy uważasz się za polskiego patriotę” oraz wiek ankietowanych. Dane przedstawiają się następująco:

Wśród ankietowanych, którzy mają **16-18 lat** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	29,92%
b) Tak	22,83%
c) Raczej tak	26,77%
d) Raczej nie	11,02%
e) Nie	3,94%
f) Zdecydowanie nie	5,51%

Wśród ankietowanych, którzy mają **19-24 lat** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	41,26%
b) Tak	26,57%
c) Raczej tak	20,98%
d) Raczej nie	6,29%
e) Nie	2,10%
f) Zdecydowanie nie	2,80%

Wśród ankietowanych, którzy mają **25-30 lat** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	43,48%
b) Tak	39,13%
c) Raczej tak	13,04%
d) Raczej nie	4,35%
e) Nie	0,00%
f) Zdecydowanie nie	0,00%

Wśród ankietowanych, którzy mają **31-35 lat** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	72,73%
b) Tak	9,09%
c) Raczej tak	18,18%
d) Raczej nie	0,00%
e) Nie	0,00%
f) Zdecydowanie nie	0,00%

Dane zdecydowanie wskazują, że wiek wpływa na pogląd dotyczący patriotyzmu. Wraz z wiekiem wyraźnie rośnie liczba deklaracji patriotycznych, a maleje liczba przeciwnych przekonań.

6 Analiza Krzyżowa

Zestawieniu poddano ponadto odpowiedzi ankietowanych na pytanie nr 10 – dotyczące przyszłości Polski w strukturach europejskich oraz pytanie 11. – odnoszące do poglądów respondentów odnośnie znaczenia i bezpieczeństwa Polski wobec poszczególnych sojuszy. Dane przedstawiają się następująco:

Wśród zwolenników **sojuszu ze Stanami Zjednoczonymi** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	18,52%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	27,16%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	25,93%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	13,58%
e) nie mam zdania na ten temat	14,81%

Wśród zwolenników **pogłębienia integracji europejskiej i działania w ramach Unii Europejskiej** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	67,83%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	12,17%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	12,17%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	0,00%
e) nie mam zdania na ten temat	7,83%

Wśród zwolenników **budowania sojuszu państw Trójmorza** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	8,89%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	11,11%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	55,56%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	18,89%
e) nie mam zdania na ten temat	5,56%

Wśród zwolenników **sojuszu z Rosją** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	14,29%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	28,57%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	14,29%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	28,57%
e) nie mam zdania na ten temat	14,29%

Wśród zwolenników **sojuszu Chinami** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	27,27%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	0,00%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	63,64%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	9,09%
e) nie mam zdania na ten temat	0,00%

Oczywistym wydaje się połączenie odpowiedzi zwolenników integracji europejskiej i działań w ramach Unii Europejskiej, z opowiedzeniem za sojuszem z Unią Europejską jako gwarantem polskiego bezpieczeństwa. To zestawienie wskazało 67,83% respondentów. Co ciekawe, zwolennicy sojuszu z Chinami, których – co wynika z wcześniejszych badań, było niewielu – wskazują, że powinna pogłębiać się Europa Ojczyzn i integracja gospodarcza. Za opuszczeniem Unii Europejskiej najwięcej opowiedziało się osób, które jednocześnie były za sojuszem z Rosją.

7 Analiza Krzyżowa

Analizie krzyżowej poddano ponadto pytania odnośnie przyszłości Polski w strukturach europejskich oraz miejsca zamieszkania. Dane przedstawiają się następująco:

Wśród ankietowanych, którzy **mieszkają na wsi** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	37,50%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	12,50%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	28,75%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	12,50%
e) nie mam zdania na ten temat	8,75%

Wśród ankietowanych, którzy **mieszkają w mieście, mającym <15 tys. mieszkańców** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	31,25%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	6,25%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	25,00%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	18,75%
e) nie mam zdania na ten temat	18,75%

Wśród ankietowanych, którzy **mieszkają w mieście, mającym 15-50 tys. mieszkańców** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	31,71%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	17,07%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	39,02%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	4,88%
e) nie mam zdania na ten temat	7,32%

Wśród ankietowanych, którzy **mieszkają w mieście, mającym 50-150 tys. mieszkańców** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	31,71%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	19,51%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	21,95%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	12,20%
e) nie mam zdania na ten temat	14,63%

Wśród ankietowanych, którzy **mieszkają w mieście, mającym >150 tys. mieszkańców** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	34,92%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	17,46%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	32,54%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	8,73%
e) nie mam zdania na ten temat	6,35%

Z powyższych danych wynika, że za integracją w ramach Unii Europejskiej szczególnie opowiadają się mieszkańcy wsi. Na drugim miejscu mieszkańcy w mieście powyżej 150 tys., a na trzecim mieszkańcy miast od 50 do 150 tysięcy mieszkańców. Za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą opowiadają się szczególnie mieszkańcy miast od 15 do 50 tys. mieszkańców oraz powyżej 150 tys. mieszkańców. Natomiast za opuszczeniem Unii Europejskiej najczęściej opowiadają się mieszkańcy miast do 15 tys. mieszkańców.

8 Analiza Krzyżowa

Sprawdzano ponadto jak na pytanie 10 „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” odpowiadają osoby wg. płci:

Wśród ankietowanych **kobiet**, na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	51,28%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	15,38%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	12,82%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	8,55%
e) nie mam zdania na ten temat	11,97%

Wśród ankietowanych **mężczyzn**, na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	24,06%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	16,04%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	41,71%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	11,23%
e) nie mam zdania na ten temat	6,95%

Powyższe dane wskazują, że za pogłębieniem integracji w ramach Unii Europejskiej opowiadają się przede wszystkim kobiety. Natomiast mężczyźni w zdecydowanej większości są zwolennikami Europy Ojczyzn oraz integracji gospodarczej.

9 Analiza Krzyżowa

Jak na pytanie 10 „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” odpowiadają osoby wg. wieku? Dane te przedstawia poniższa analiza:

Wśród ankietowanych, którzy mają **16-18 lat** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	44,88%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	12,60%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	20,47%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	8,66%
e) nie mam zdania na ten temat	13,39%

Wśród ankietowanych, którzy mają **19-24 lat** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	32,17%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	18,88%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	30,07%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	12,59%
e) nie mam zdania na ten temat	6,29%

Wśród ankietowanych, którzy mają **25-30 lat** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	4,35%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	13,04%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	73,91%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	4,35%
e) nie mam zdania na ten temat	4,35%

Wśród ankietowanych, którzy mają **31-35 lat** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	9,09%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	18,18%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	63,64%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	9,09%
e) nie mam zdania na ten temat	0,00%

Z powyższej analizy można wywnioskować, że wraz z wiekiem maleje przekonanie, że polska powinna pogłębiać integrację w ramach Unii Europejskiej. Rośnie natomiast świadomość na ten temat. Tymczasem wraz z wiekiem rośnie liczba zwolenników Europy Ojczyzn i integracji gospodarczej.

10 Analiza Krzyżowa

Jak osoby odpowiadające na pytanie 14. „Jeśli chodzi o sprawy religii i przywiązanie do tradycyjnych wartości to uważam się za osobę:” odpowiadają na pytanie 15 „Rolę Kościoła Katolickiego w naszym kraju oceniam:”. Dane przedstawiają się następująco:

Wśród ankietowanych określających siebie jako osobę **mocno wierzącą** na pytanie: „Rolę Kościoła Katolickiego w naszym kraju oceniam:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) zdecydowanie pozytywnie	26,17%
b) pozytywnie	43,93%
c) neutralnie	14,95%
d) negatywnie	7,48%
e) zdecydowanie negatywnie	6,54%
f) nie mam zdania	0,93%

Wśród ankietowanych określających siebie jako osobę **średnio zaangażowaną** na pytanie: „Rolę Kościoła Katolickiego w naszym kraju oceniam:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) zdecydowanie pozytywnie	4,71%
b) pozytywnie	23,53%
c) neutralnie	36,47%
d) negatywnie	23,53%
e) zdecydowanie negatywnie	8,24%
f) nie mam zdania	3,53%

Wśród ankietowanych określających siebie jako osobę **słabo zaangażowaną** na pytanie: „Rolę Kościoła Katolickiego w naszym kraju oceniam:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) zdecydowanie pozytywnie	0,00%
b) pozytywnie	12,50%
c) neutralnie	12,50%
d) negatywnie	37,50%
e) zdecydowanie negatywnie	33,33%
f) nie mam zdania	4,17%

Wśród ankietowanych określających siebie jako osobę **niewierzącą** na pytanie: „Rolę Kościoła Katolickiego w naszym kraju oceniam:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) zdecydowanie pozytywnie	2,86%
b) pozytywnie	8,57%
c) neutralnie	2,86%
d) negatywnie	34,29%
e) zdecydowanie negatywnie	48,57%
f) nie mam zdania	2,86%

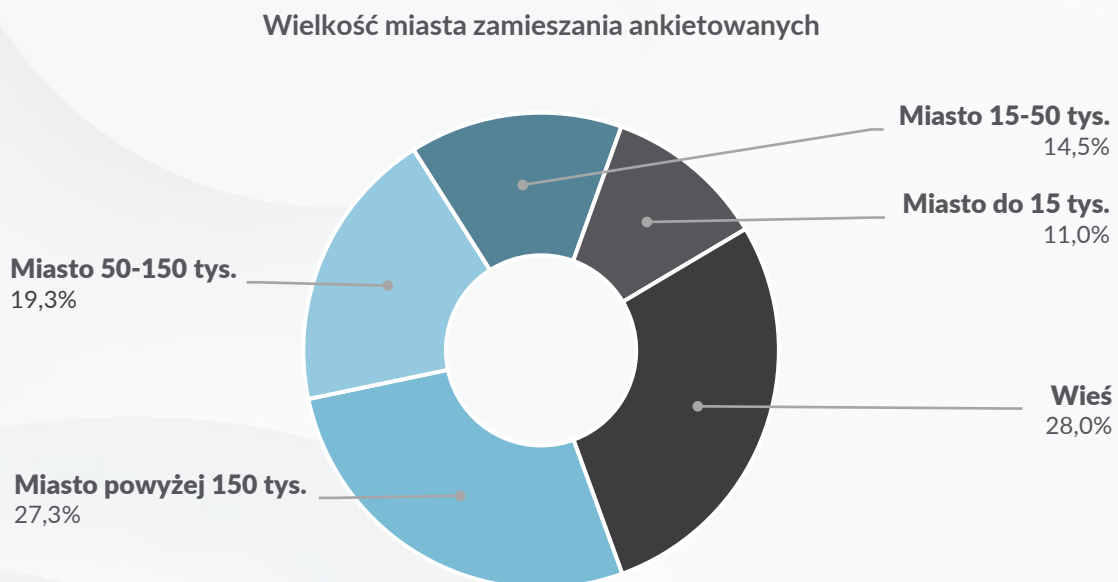
Wśród ankietowanych określających siebie jako osobę **szukającą swojej drogi** na pytanie: „Rolę Kościoła Katolickiego w naszym kraju oceniam:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) zdecydowanie pozytywnie	0,00%
b) pozytywnie	12,50%
c) neutralnie	25,00%
d) negatywnie	25,00%
e) zdecydowanie negatywnie	32,50%
f) nie mam zdania	5,00%

Można było się spodziewać, iż osoby mocno wierzące będą w zdecydowanej większości pozytywnie wyrażać się na temat roli Kościoła Katolickiego w Polsce. Analogicznie, osoby deklarujące się jako niewierzące i szukające swojej drogi, oceniają rolę Kościoła negatywnie. Neutralnie natomiast najczęściej odnoszą się do tej kwestii osoby średnio zaangażowane w życie duchowe. Najrzadziej, a właściwie w liczbie zero, odpowiedź „zdecydowanie pozytywnie” zaznaczały osoby szukające swojej drogi i słabo zaangażowane.

Metryczka ankietowanych

W 2022 r. w ankiecie wzięło udział 601 respondentów. 44,6% ankietowanych stanowili mężczyźni, 55,4% kobiety. W przeważającej części osoby odpowiadające mieszkały w mieście powyżej 150 tys. mieszkańców. Dane dot. miejsca zamieszkania respondentów przedstawia poniższy wykres:

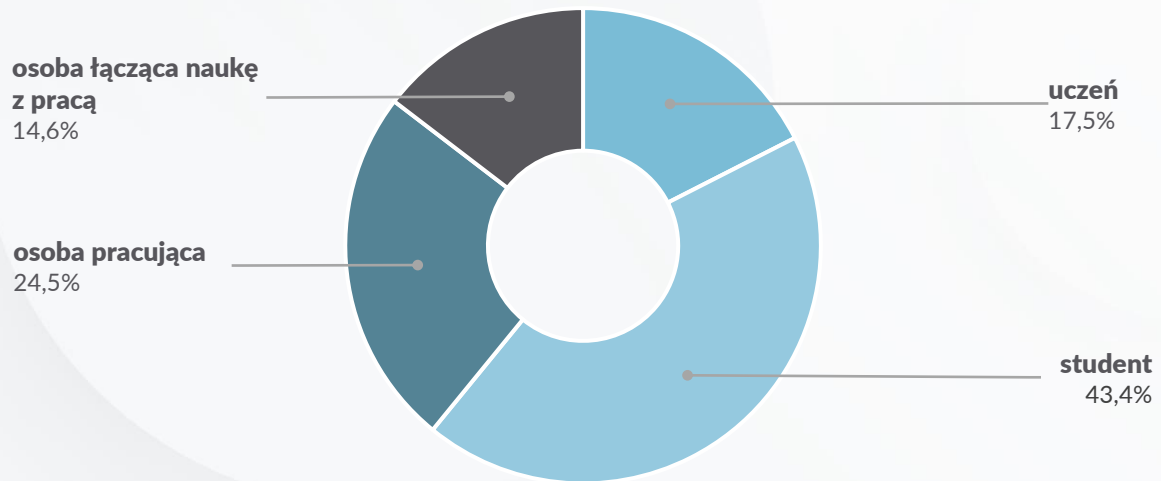

Stan cywilny respondentów przedstawiał się następująco. Panny i kawalerowi stanowili zdecydowaną większość ankietowanych w liczbie 88,8% osób. Tymczasem żonaci mężczyźni i zamężne kobiety stanowili grupę 11,2% osób biorących udział w ankiecie.

W ankiecie wzięli udział młodzi mieszkańcy piętnastu województw, z czego większość respondentów mieszka w Małopolsce.

Respondenci ponadto byli pytani o swój status zawodowy. Zdecydowana większość ankietowanych wciąż się uczy (60,9%) – są studentami (43,4%) lub uczniami (17,5%). Natomiast 14,6% odpowiadających łączy naukę z pracą. Osoby pracujące stanowiły 24,5% respondentów. Dane przedstawia poniższy wykres.

Status zawodowy ankietowanych

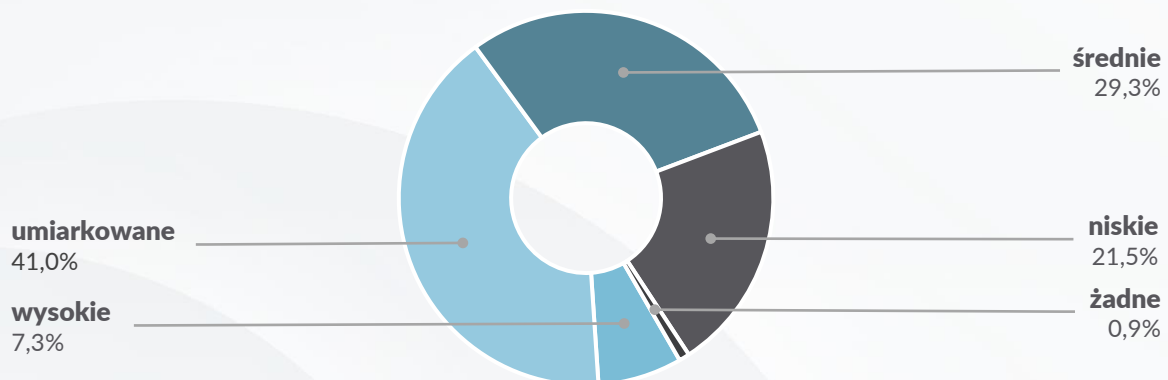
Ankiety uzupełniali młodzi ludzie w wieku od 16 do 35 lat.

Odpowiedzi ankietowanych na pytania

Pytanie 1

Respondenci w zdecydowanej większości w odpowiedzi na pytanie pierwsze, dotyczące zaangażowania młodych ludzi w sprawy społeczno-polityczne udzieliło odpowiedzi neutralnej. 40,6% ankietowanych wskazało na „umiarkowaną” aktywność młodych, a 29% na „średnie”. Natomiast 7,2% respondentów wskazało na „wysokie zaangażowanie”, 21,3% na niskie. Odpowiedź „żadne” miała charakter marginalny.

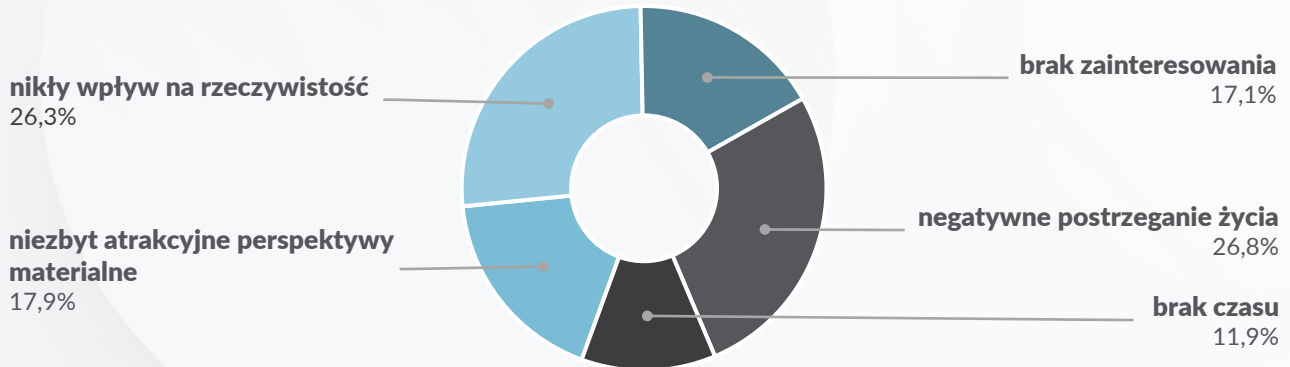
Jak oceniasz zaangażowanie młodych ludzi w sprawy społeczno-polityczne?

Pytanie 2

Na pytanie dotyczące czynnika zniechęcającego młodych do zaangażowania w sprawy polityczne, zdecydowana większość respondentów w liczbie 257., wskazała na „negatywne postrzeżenie życia”. Druga, niewiele mniej popularna odpowiedź to „Nikły wpływ na rzeczywistość” w liczbie 252. Trzecia zaś to „niezbyt atrakcyjne perspektywy materialne”, którą wskazało 171 respondentów. Pozostałe argumenty mają charakter marginalny. Odpowiedzi ankietowanych mogą wskazywać, że młodzież nie jest zainteresowana sprawami politycznymi, ponieważ są one postrzegane przez nich w sposób negatywny lub nie widzą atrakcyjnych perspektyw zarobkowych w tego typu pracy.

Co Twoim zdaniem stanowi czynnik zniechęcający młodych do zaangażowania w sprawy polityczne?

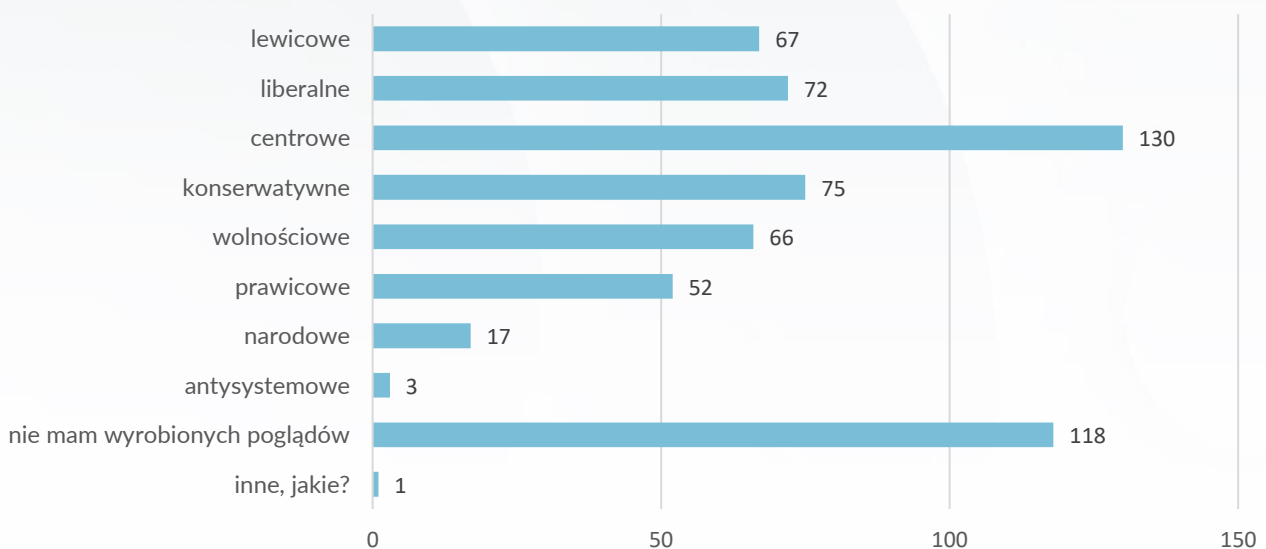

Pytanie 3

Kolejne pytanie dotyczyło poglądów politycznych, które reprezentują respondenci. Większość to – centrowe (21,8%). Drugą, największą liczbą odpowiedzi to „nie mam wyrobionych poglądów politycznych”, którą wskazało 20,1% ankietowanych. Odpowiedzi: lewicowe, liberalne, wolnościowe, konserwatywne i prawicowe mają podobną liczbę głosów i oscylują między 8 a 12% odpowiadających.

Jak definiujesz swoje poglądy i przekonania polityczne?

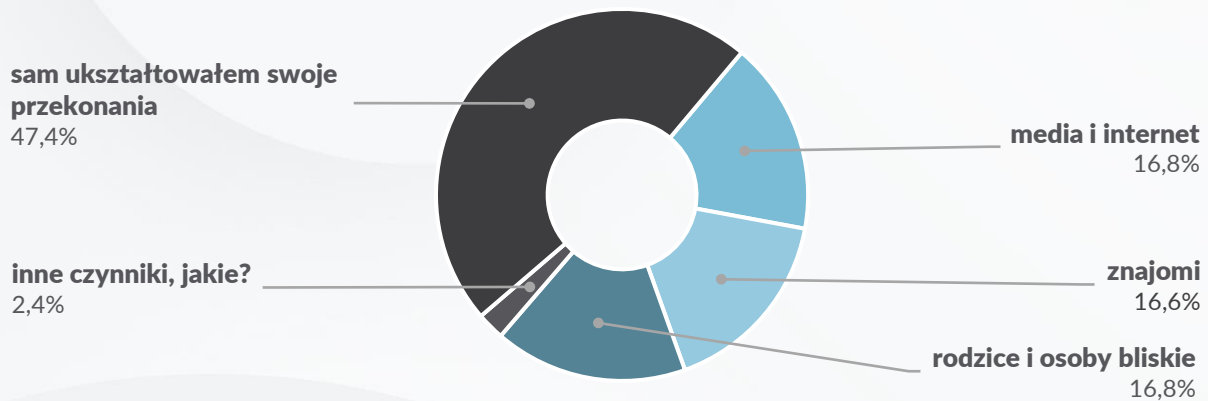
(maksymalnie 3 odpowiedzi)

Pytanie 4

Na pytanie nr 3. zdecydowana większość respondentów (47,4%), odpowiedziała, że ich poglądy polityczne ukształtowali sami. Część ankietowanych (16,8%) wskazało, że rodzice i inne osoby bliskie miały wpływ na kształtowanie ich światopoglądu, a taka sama liczba respondentów wskazała, że na ich przekonania miały wpływ media i internet. Pozostałe odpowiedzi miały charakter marginalny.

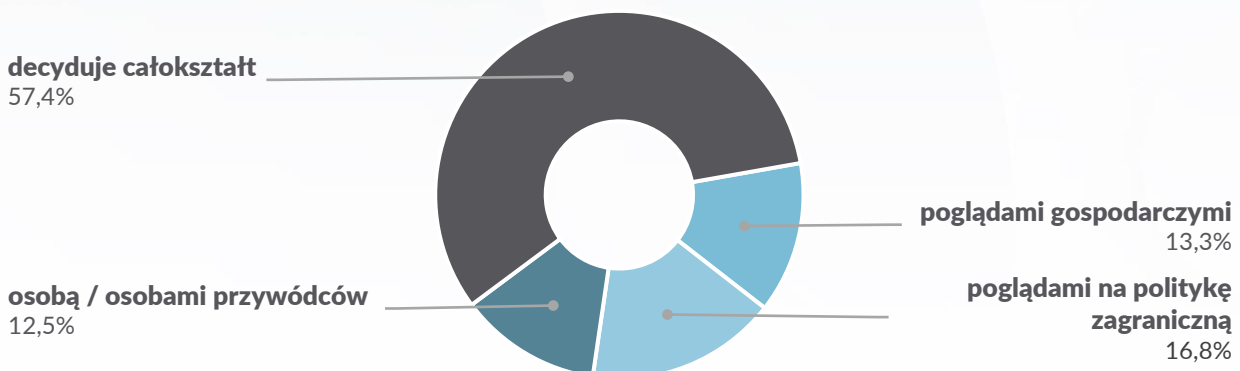
Co zdecydowało o tym jakie masz poglądy polityczne?

Pytanie 5

Pytanie nr 5. dotyczyło kwestii wyborów partii. Przeważająca większość respondentów wskazała, że oddając głos na daną partię kieruje się głównie całokształtem (57,4%). 16,8% sugeruje się poglądami na politykę zagraniczną, 13,3% poglądami gospodarczymi, a osobą/osobami przywódców kieruje się 12,5% respondentów.

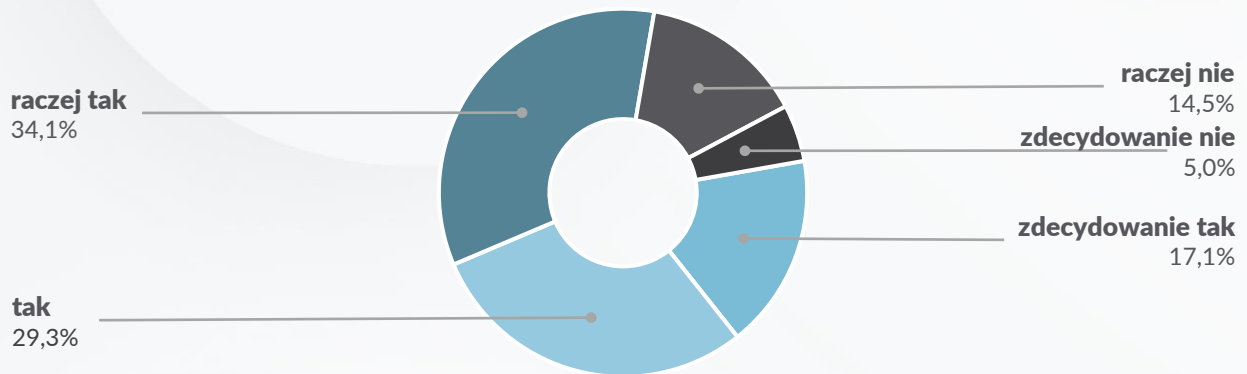
Oddając głos na daną partię kierujesz się głównie?

Pytanie 6

Ankietowani udzielili zdecydowanie pozytywnych odpowiedzi na pytanie „czy uważasz się za polskiego patriotę?”. Większość z nich wskazała „raczej tak” (34,1%), „tak” (29,3%), „zdecydowanie tak” (17,1%). Odpowiedź „raczej nie” wskazało 14,5% ankietowanych. Pozostałe odpowiedzi mają charakter marginalny.

Czy uważasz się za polskiego patriotę?

Pytanie 7

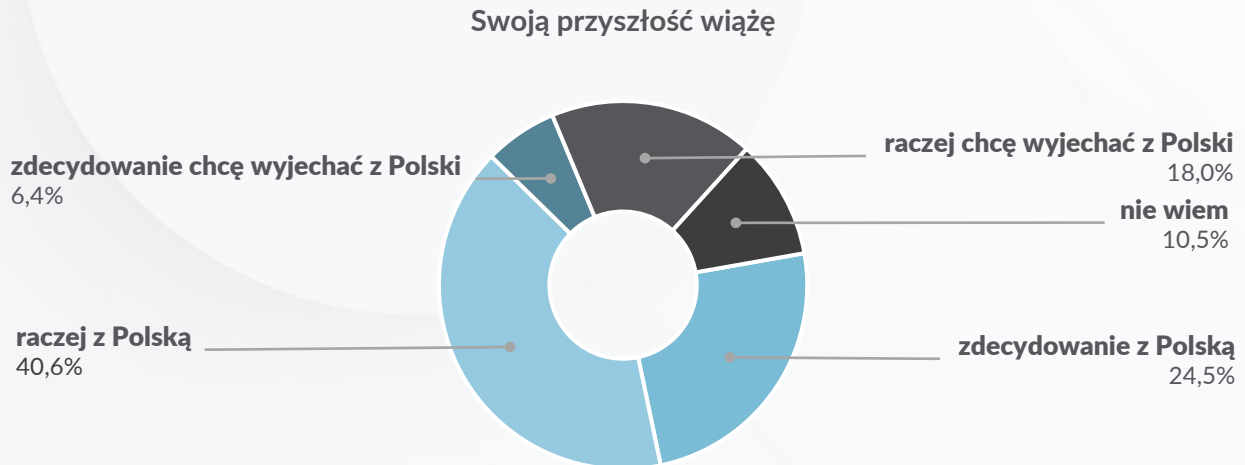
34,3% respondentów w pytaniu 7. wskazała, że jest dumna z faktu, że jest Polakiem. 31,9% ankietowanych udzieliła odpowiedzi „jestem zadowolony”, a „jest to dla mnie obojętne” (21,3%). Zdania na ten temat nie ma 8,7% osób. Pozostałe odpowiedzi mają charakter marginalny.

Czy będąc Polakiem jesteś z tego faktu:

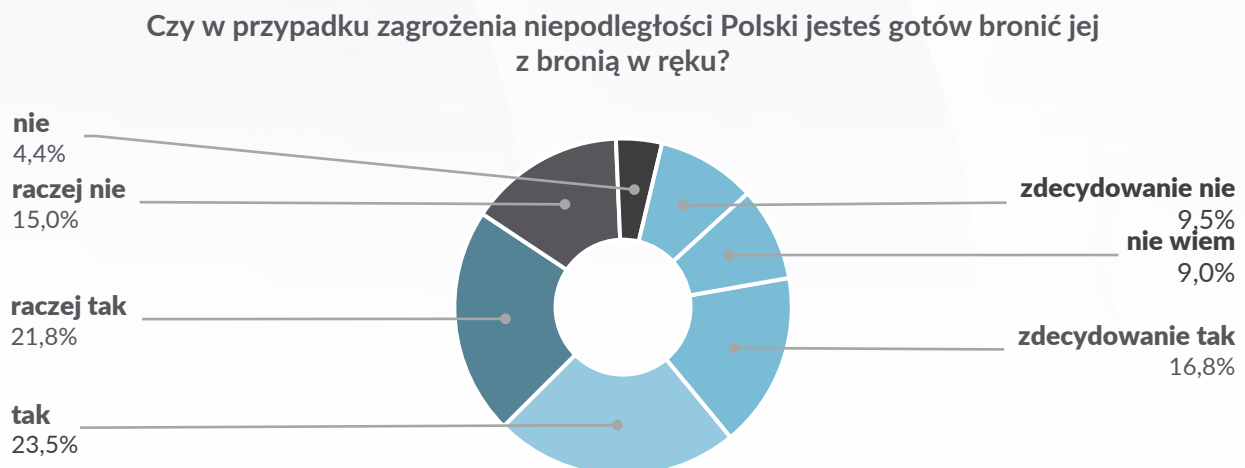
Pytanie 8

Większość młodych ankietowanych biorących udział w ankiecie, raczej swoją przyszłość wiąże z Polską (40,6%), a „zdecydowanie z Polską” (24,5%). 18% respondentów wskazała, że raczej chce wyjechać z Polski. Odpowiedzi „nie wiem”, udzieliło (10,5%) osób. Pozostałe odpowiedzi mają charakter marginalny.

Pytanie 9

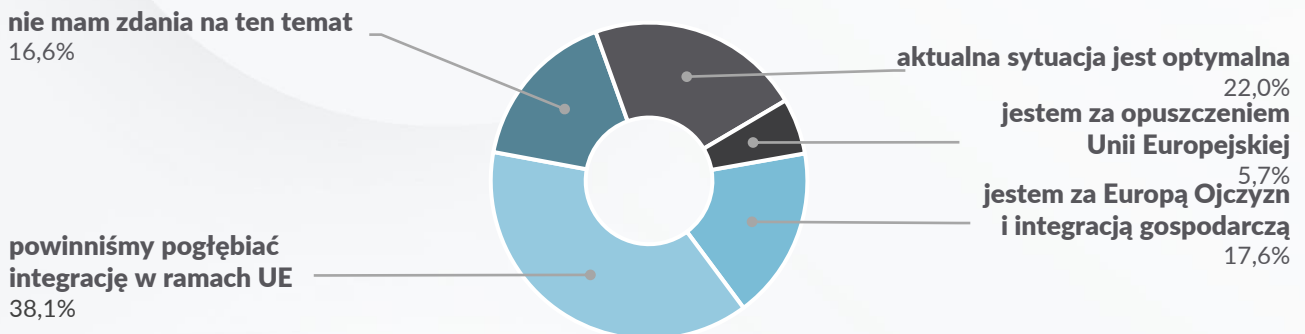
Pytanie 9. dotyczyło gotowości młodych Polaków do podjęcia działań w obronie Ojczyzny. Swoje zdecydowanie wyraziło 16,8% respondentów. Odpowiedzi „tak” udzieliło 23,5% ankietowanych, a „raczej tak” (21,8%). 9% odpowiadających nie wie, czy jest gotowa na taki krok. Tymczasem 9,5% osób wskazało, że „zdecydowanie nie” ma odwagi, by chwycić za broń, 15% „raczej nie”, a nie” stanowiło odpowiedź o charakterze marginalnym.

Pytanie 10

Następne pytanie dotyczyło przyszłości Polski w strukturach europejskich. 38,1% ankietowanych wskazało, że „powinniśmy pogłębiać integrację w ramach UE”, natomiast 22% wybrało odpowiedź pt. „aktualna sytuacja jest optymalna”. Stanowisko najbardziej w centrum zajęło 17,6% osób odpowiadających: „jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą”. Zdania na ten temat nie ma 16,6% ankietowanych. Odpowiedź „jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej” miała charakter marginalny.

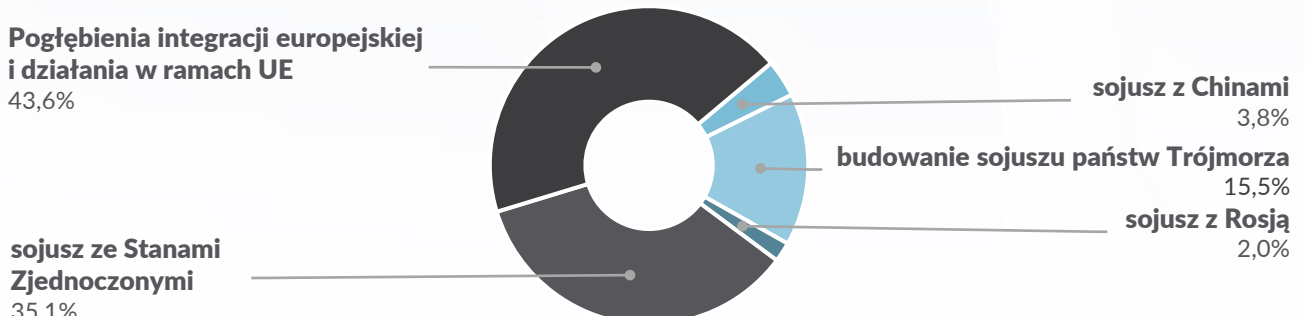
Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:

Pytanie 11

Bezpieczeństwo Polski według większości respondentów będzie rosło poprzez „pogłębienie integracji europejskiej i działania w ramach Unii Europejskiej” (43,6%). 15,5% ankietowanych wskazało, że „budowanie sojuszu państw Trójmorza” daje pewność pokoju w Polsce, a 35,1% odpowiadających pokłada nadzieję w sojuszu ze Stanami Zjednoczonymi. Pozostałe odpowiedzi mają charakter marginalny. Co ciekawe i właściwie dla sytuacji na świecie, odpowiedź: „budowanie sojuszu z Rosją” była najrzadziej wybieraną.

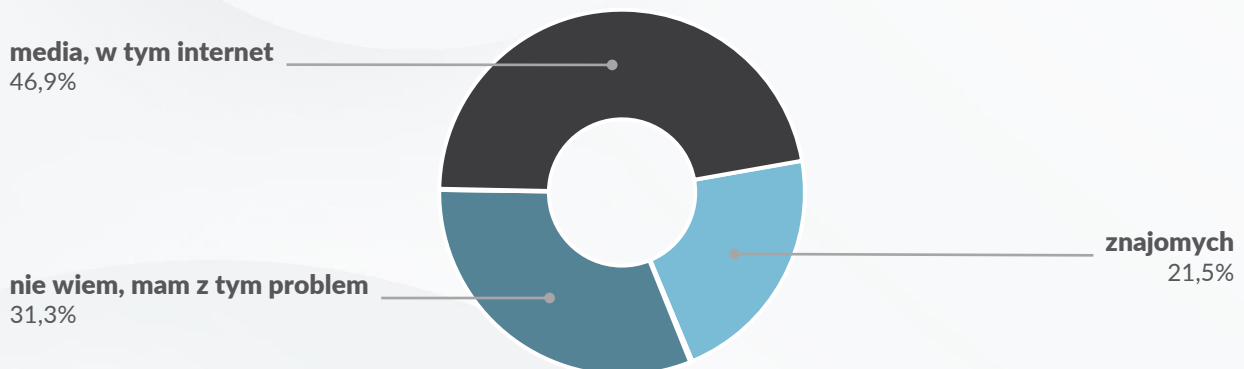
Uważam, że znaczenie i bezpieczeństwo Polski będzie rosło poprzez:

Pytanie 12

Pytanie nr 12 wskazywało, co respondenci uważają za wiarygodne źródło informacji. Najbardziej oczywista, a zarazem najbardziej popularna odpowiedź to „media w tym internet”, którą wskazało 46,9% ankietowanych. Co ciekawe, jako druga, najczęściej wybierana odpowiedź to „nie wiem, mam z tym problem”, którą wskazało 31,3% osób. Znajomi są ważnym źródłem informacji dla 21,5% respondentów.

Za najbardziej wiarygodne źródło informacji uważam:

Pytanie 13

Pytanie 13 uświadomiło, że młodzi respondenci uczęszczają na wydarzenia kulturalne w zdecydowanej większości, bowiem 16% odpowiadających wskazało, że nie bierze udziału w tego typu eventach. Można było się spodziewać, że najczęstszym wydarzeniem kulturalnym, w którym biorą udział ankietowani jest kino (40,3%). 15% ankietowanych uczęszcza do teatru, filharmonii lub opery, na koncerty i festiwale muzyczne uczęszcza 22% osób. Pozostałe odpowiedzi stanowią charakter marginalny.

Jeśli chodzi o wydarzenia kulturalne to najczęściej uczęszczam:

Pytanie 14

Pytanie 14. dotyczyło oceny przez respondentów roli Kościoła Katolickiego w Polsce. Można stwierdzić, że ankietowani mają przede wszystkim neutralny stosunek do Kościoła – taką odpowiedź wskazało 30,8% osób. Co ciekawe, odpowiedzi „pozytywnie” (19,6%) i „negatywnie” (18,8%), które są przeciwstawne, mają bardzo podobne wartości liczbowe. Sytuacja identycznie ma się w przypadku odpowiedzi „zdecydowanie pozytywnie”(12,1%) i „zdecydowanie negatywnie” (12,6%). Sumując powyższe dane można stwierdzić, że zdania na temat oceny roli Kościoła Katolickiego w Polsce są podzielone równomiernie, nieznacznie na korzyść tej instytucji religijnej.

Rolę Kościoła Katolickiego w naszym kraju oceniam:

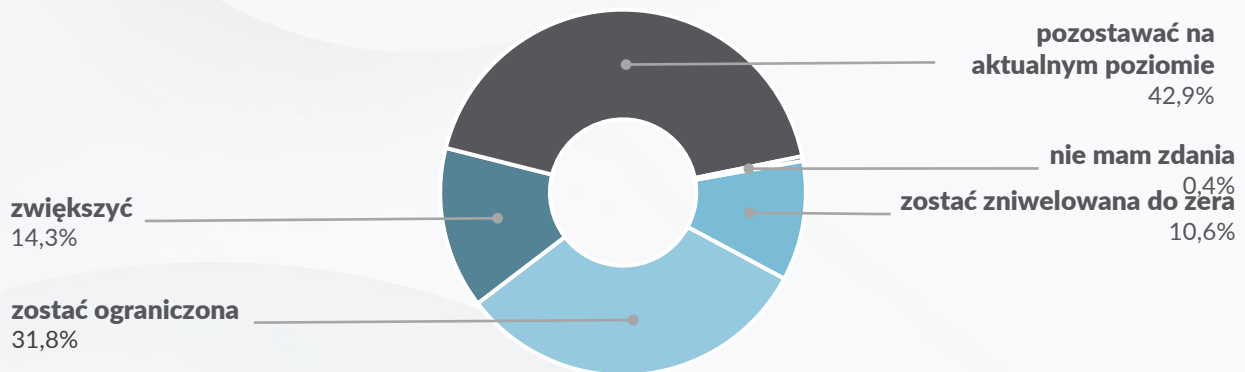

Pytanie 15

W ankiecie kontynuowano temat roli Kościoła Katolickiego w Polsce i zapytano się o to, czy powinna ona zostać zwiększona, ograniczona lub pozostać na tym samym poziomie. Okazuje się, że trzecia z opcji to najczęściej wybierana odpowiedź przez respondentów – wskazało ją 42,9% osób. Drugą, najpopularniejszą odpowiedzią było ograniczenie roli Kościoła w Polsce, którą wskazało 31,8% odpowiadających. Zwiększyć rolę Kościoła pragnie 14,3% ankietowanych, a zniwelować do 0, 10,6% osób.

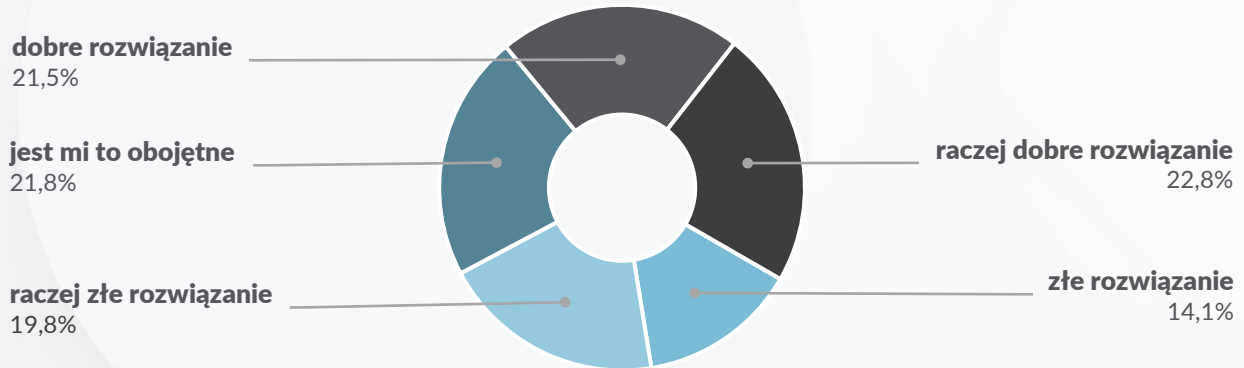
Uważam, że rola Kościoła w naszym kraju powinna się:

Pytanie 16

Natomiast pytanie 16. dotyczyło kwestii nauczania religii w szkole. Okazuje się, że potrzeba edukacji w zakresie religii w szkole jest uznawana przez nich za ważną, bowiem odpowiedzi, że to „dobre rozwiązanie” wskazało 21,5% ankietowanych, a „raczej dobre rozwiązanie” 22,8%, co w sumie daje niespełną połowę odpowiedzi. W kontrze natomiast stanęło 14,1% ankietowanych, wskazując odpowiedź „złe rozwiązanie”, a także „raczej złe rozwiązanie” (19,8%). Ta kwestia jest obojętna dla 13,2% respondentów. Znacząca dla całości analizy jest także liczba osób, dla których lekcja religii w szkole są obojętne (21,8%).

Jeśli chodzi o naukę religii w szkole to uważam to za:

Pytanie 17

Pytanie 17. Dotyczyło oceny Polski pod względem tolerancji. Młodzi respondenci znów byli bardzo podzieleni, a ich odpowiedzi układają się niemal połowicznie, jednak ze sporą przewagą oceny Polski jako kraju nietolerancyjnego. Rzeczpospolitą za kraj tolerancyjny uznało 15,5% ankietowanych, a „raczej tolerancyjny” 27,6%. Tymczasem w kontrze do tego stanowiska opowiedziało się 20,1% osób, wskazując odpowiedź „nietolerancyjny” oraz „raczej nietolerancyjny” 29% respondentów, która była jednocześnie najpopularniejszą odpowiedzią ze wszystkich. Zdania w tym temacie nie ma 7,8% ankietowanych.

Współczesna Polska to moim zdaniem kraj:

Pytanie 18

W ankiecie pojawiło się kolejne pytanie dotyczące kwestii religijnych. Tym razem poproszono respondentów o określenie swojego stanowiska wobec tradycyjnych wartości. 25,8% ankietowanych uważa się za osobę „mocno wierzącą”, a niewierzącą 13,1%. Osoby średnio wierzące stanowią 32,8% młodych, a słabo wierzące 16,5%. Swojej drogi wciąż szuka 11,8% respondentów.

Jeśli chodzi o sprawy religii i przywiązanie do tradycyjnych wartości to uważam się za osobę:

Pytanie 19

Respondenci zostali zapytani o kwestię przyjmowania imigrantów do Polski. Większość ankietowanych, bowiem 26,5% ankietowanych stwierdza, iż są zwolennikami przyjmowania tylko uchodźców wojennych. Druga, najpopularniejsza odpowiedź to „jestem zwolennikiem przyjmowania imigrantów w zawodach, w których są potrzebni w naszym kraju”, którą wskazało 24,5% respondentów. W kontrze do grupy 13,8% osób, które utrzymują, że są całkowitymi przeciwnikami imigrantów. Zdania w tym temacie nie ma 15,1% respondentów. Dane te wynikają prawdopodobnie z sytuacji panującej przy polskiej, wschodniej granicy oraz w związku z wojną w Ukrainie.

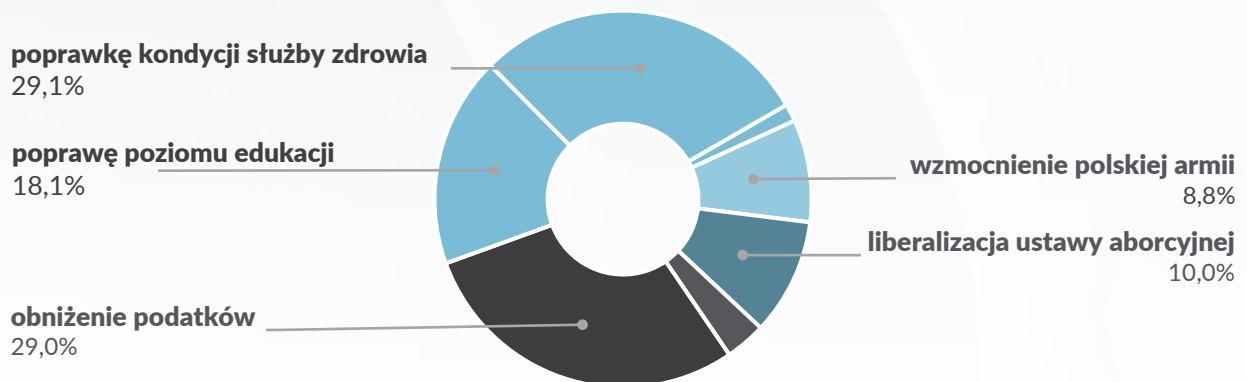
Jeżeli chodzi o przyjmowanie imigrantów to:

Pytanie 20

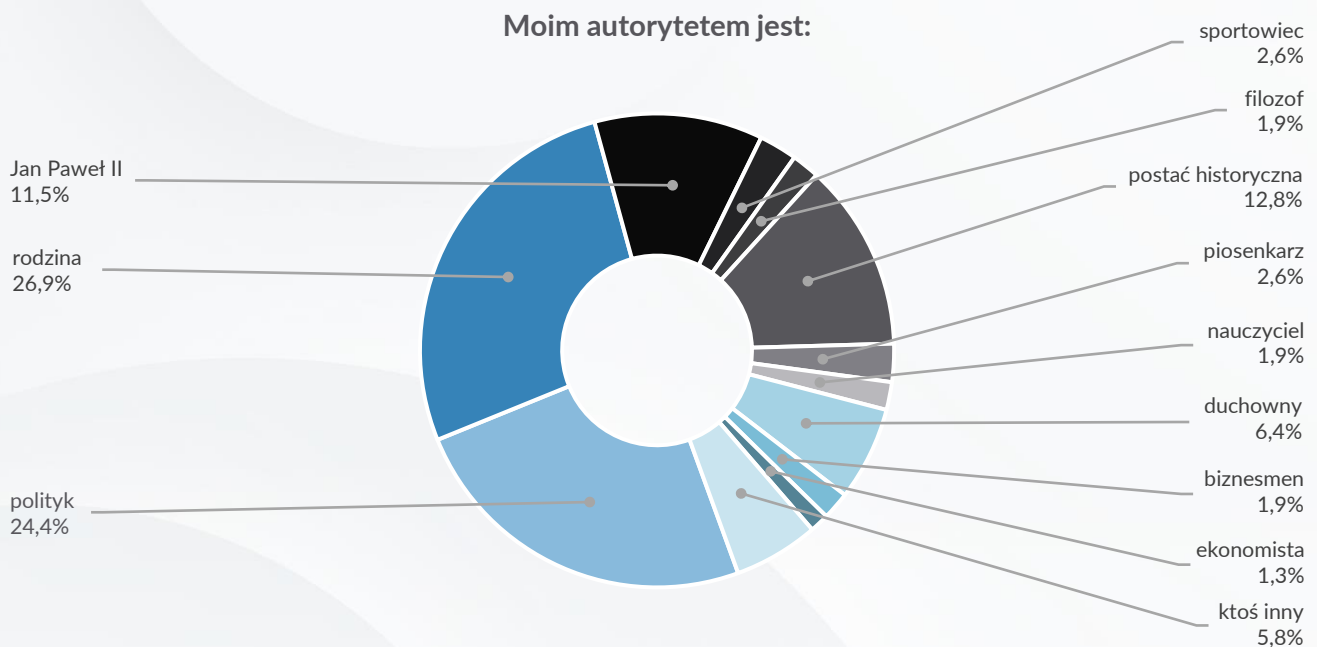
Jako 3 najważniejsze postulaty, które są dla młodych najistotniejsze i powinny być natychmiast zrealizowane, respondenci wskazują: poprawę kondycji służby zdrowia (29,1%), obniżenie podatków (29%), poprawę poziomu edukacji (18,1%). Wzmocnienie polskiej armii było ważne dla 8,8% ankietowanych, a liberalizacja ustawy aborcyjnej dla 10% osób. Kwestie takie jak: przywrócenie kary śmierci, poszerzenie katalogu praw dla mniejszości seksualnych miały dla ankietowanych charakter marginalny.

Za najważniejszy postulat, jaki powinien zostać natychmiast zrealizowany uważam:

Pytanie 21

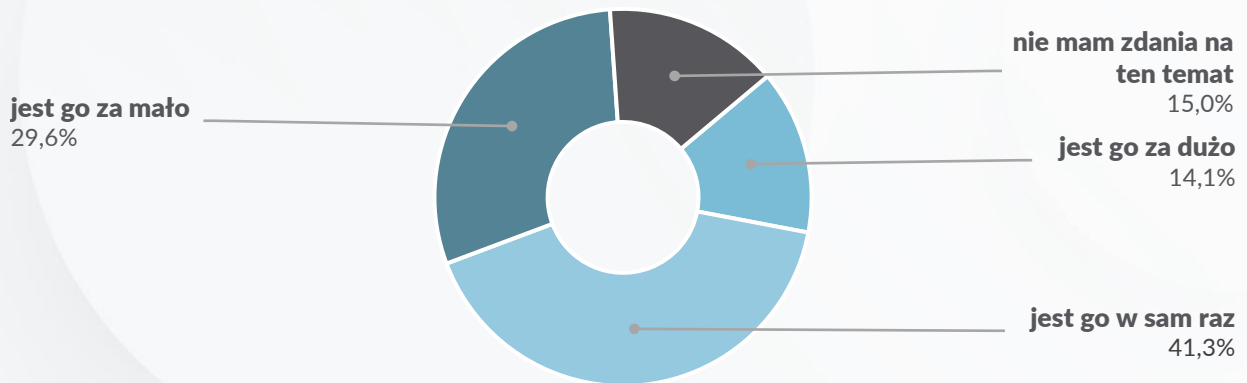
Pytanie 21. Dotyczyło autorytetów. Jak się okazuje, ponad połowa (74,5%) młodych respondentów wskazuje, że nie ma w swoim życiu autorytetów. Natomiast wśród tych, którzy wskazali osoby, które są dla nich wzorem najczęściej pojawiające się odpowiedzi to: Jan Paweł II, mama, rodzice, Maja Staśko, Joanna Krupa, Mariusz Pudzianowski, Jarosław Kaczyński. Wśród nazwisk pojawiają się także znani influencerzy, postaci historyczne, sportowcy, muzycy, aktorzy, dziennikarze, a także politycy. Dane przedstawia poniższy wykres.

Pytanie 22

Kolejne pytania w ankiecie dotyczą patriotyzmu. Pierwsze z nich odnosi się do wychowania patriotycznego w polskiej szkole. Respondenci zostali poproszeni o ocenę jego ilości. Zdecydowana większość ankietowanych wskazała, że „jest go w sam raz” (41,3%), natomiast „jest go za mało” 29,6% osób. Tymczasem odpowiedź „jest go za dużo” wybrało 14,1% respondentów. Zdania w tym temacie nie ma 15% biorących udział w ankiecie.

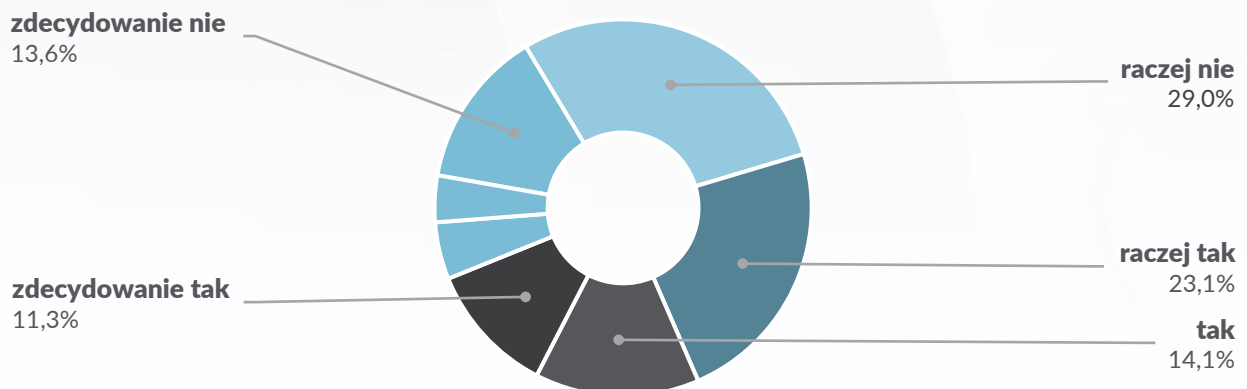
Jeżeli chodzi o patriotyzm i wychowanie patriotyczne to w polskiej szkole:

Pytanie 23

Według odpowiedzi podanych przez ankietowanych wynika, że w większości lekcje historii nie są prowadzone w szkole w sposób ciekawy. 29% osób wskazało odpowiedź „raczej nie”, a 13,6% „zdecydowanie nie”. Tymczasem 23,1% biorących udział w ankiecie stwierdziło, że historia raczej jest prowadzona w sposób ciekawy, a zdecydowanie tak (11,3%). Odpowiedzi „tak” udzieliło 14,1% respondentów, a „odpowiedzi: do dla mnie bez znaczenia” i „nie” miały charakter marginalny.

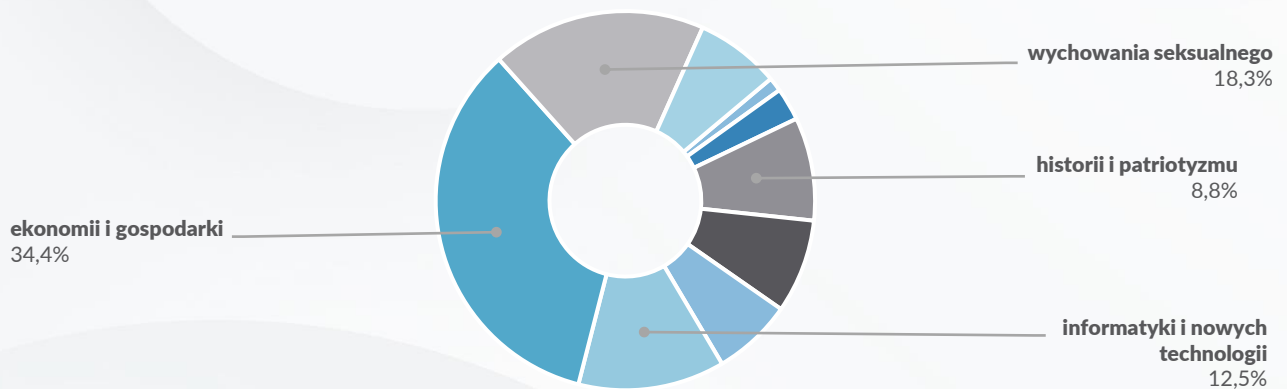
Czy według Ciebie lekcje historii w szkołach przeprowadzane są w sposób ciekawy?

Pytanie 24

Młodzi respondenci zostali zapytani także o to, jakich zajęć najbardziej brakuje im w szkole. Zdecydowana większość stwierdziła, że w edukacji powinno znaleźć się miejsce dla: ekonomii i gospodarki (34,4%), wychowania seksualnego (16,8%), wychowania obywatelskiego (11,8%), informatyki i nowych technologii (12,5%), historii i patriotyzmu (8,8%). Pozostałe odpowiedzi miały charakter marginalny.

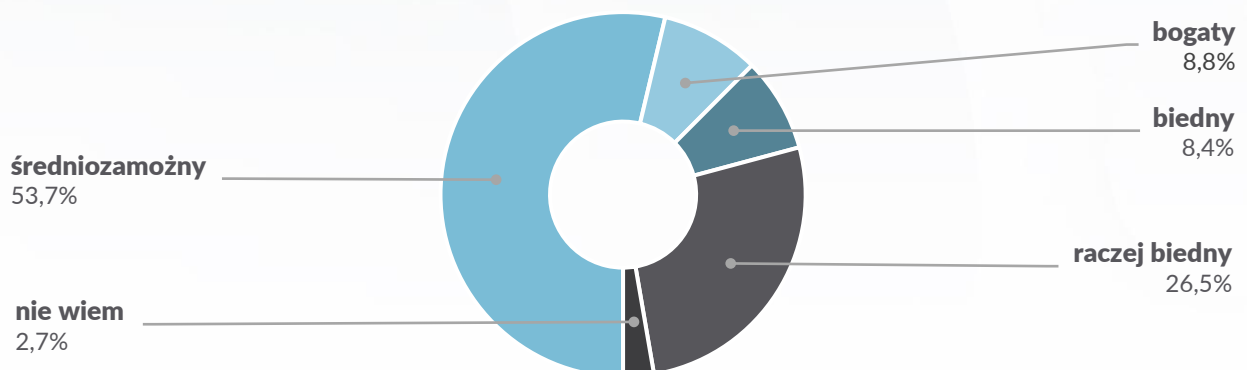
Uważam, że w polskiej szkole najbardziej brakuje zajęć z zakresu:

Pytanie 25

Najwięcej respondentów uważa Polskę za kraj średniozamożny – 53,4% respondentów, a 26,3% za raczej biedny i biedny (8,3%). Natomiast za bogate państwo Rzeczpospolitą uznaje 8,7% ankietowanych.

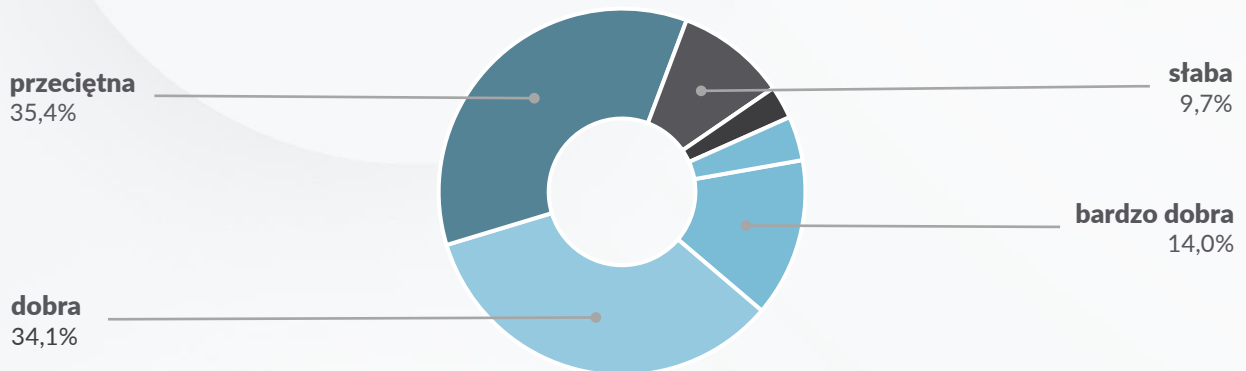
Współczesna Polska to moim zdaniem kraj:

Pytanie 26

Respondenci zostali ponadto spytani o swoją indywidualną sytuację materialną. Większość wskazało, że ich status ekonomiczny jest „przeciętny” (35,4%), „dobry” 34,1% ankietowanych, bardzo dobry 14% biorących udział w ankiecie. Słabą sytuacją materialną wykazuje 9,7% osób.

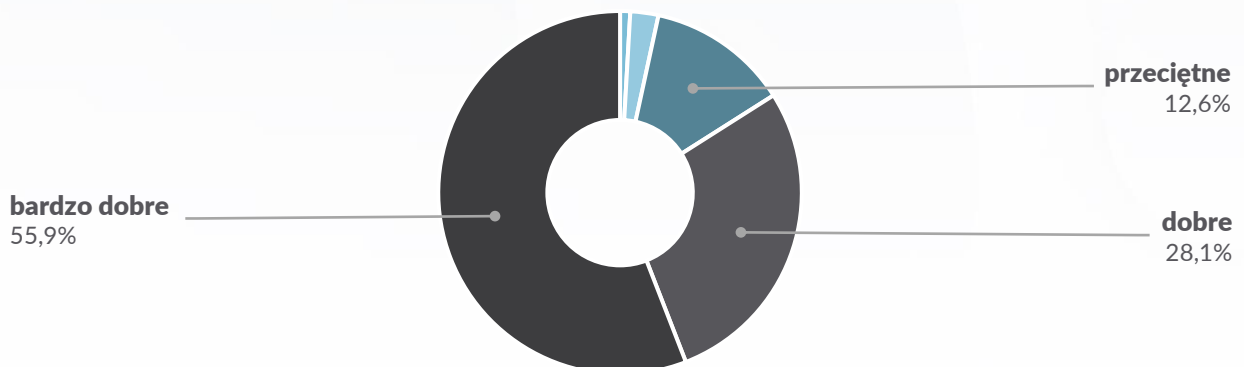
Twoim zdaniem Twoja sytuacja materialna jest:

Pytanie 27

Kolejne pytanie odnośnie kwestii pieniężnych dotyczyło zarobków, tym razem polityków i samorządowców. Młodzi oceniają je w większości jako bardzo dobre (55,9%) i dobre (28,1). Na odpowiedź „przeciętna” wskazało 12,6% ankietowanych. Pozostałe odpowiedzi mają charakter marginalny.

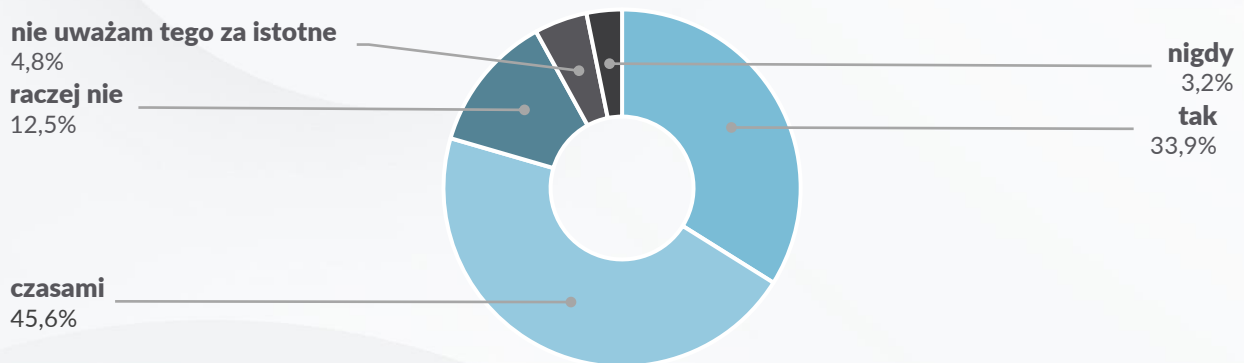
Twoim zdaniem zarobki polskich polityków i samorządowców są:

Pytanie 28

Czy młodzież wspiera polską gospodarkę poprzez zakupy produktów wyprodukowanych przez polskich producentów? Według respondentów owszem, a na odpowiedź „tak” wskazało 33,9% osób. Najwięcej osób wskazało jednak na odpowiedź „czasami” kupuje produkty polskich producentów, co stanowiło 45,6% wszystkich głosów. Odpowiedź „raczej nie” wskazało 12,5% respondentów.

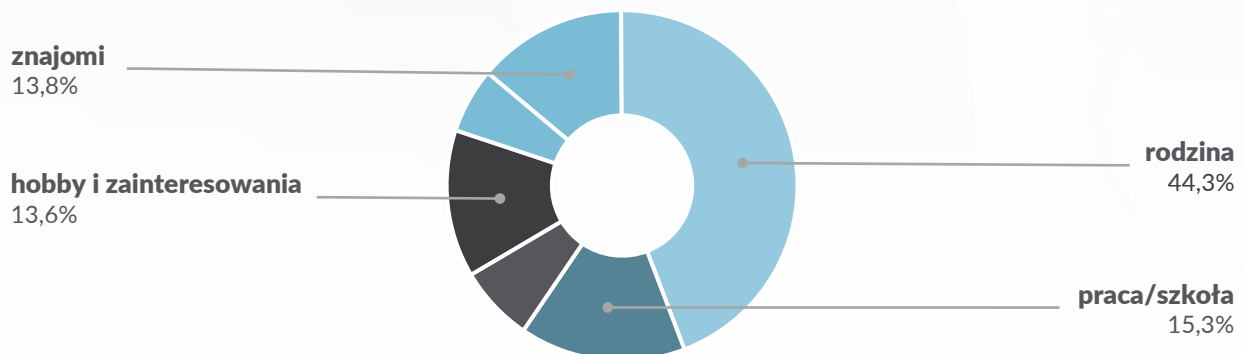
Czy wspierasz polską gospodarkę poprzez zakupy polskich produktów?

Pytanie 29

Jaka jest najważniejsza sfera życia dla młodych ludzi? Według danych wynikających z przeprowadzonej ankiety wynika, że jest to przede wszystkim rodzina, na którą wskazało 44,3% ankietowanych. Na kolejnych miejscach pojawiły się: praca/szkoła (15,3%), hobby i zainteresowania (13,6%), znajomi (13,8%). Pozostałe odpowiedzi miały charakter marginalny.

Co uważasz za najważniejszą sferę swojego życia?

Pytanie 30

Ostatnie pytanie dotyczyło zapatrywań na przyszłość młodych ludzi. Wiążą oni swoją perspektywę przede wszystkim z samorealizacją – odpowiedź tę wskazało 32% osób. Na drugim miejscu uplasowały się „finansowe priorytety”, które wskazało 22,1% respondentów. Z rozwojem osobistym natomiast swoją przyszłość wiąże 20% ankietowanych. Stabilne i udane życie rodzinne jest ważne dla 18,8% respondentów. Odpowiedź „prestż społeczny” ma charakter marginalny.

Jakie są Twoje główne priorytety jeśli chodzi o przyszłość?

Wnioski

Powyższe wyniki ankiety wskazują, że młodzież biorąca udział w ankiecie wskazuje na umiarkowane zaangażowanie w życie polityczne. Jest to głównie spowodowane negatywną oceną życia polityków i nikłym wpływem na rzeczywistość. Ich poglądy są bardzo podzielone, a najwięcej osób deklaruje przekonania centrowe i liberalne, a także antysystemowe i liberalne. Swoje poglądy w większości ukształtowali poprzez własne doświadczenia, ale pomocne im były także media i internet oraz znajomi. Zdecydowana większość młodych ankietowanych wskazała, że czują się patriotami w mniejszym lub większym stopniu. Są także dumni i zadowoleni z faktu, że są Polakami. Lwia część ankietowanych wskazała, że planuje swoją przyszłość z Rzeczpospolitą, tymczasem 18% wskazało, że raczej planuje wyjechać poza granice kraju. Młodzi w 2022 r. ponadto wykazują gotowość do chwycenia za broń i podjęcia

działań w celu obrony Ojczyzny. Sytuacja ta wydaje się być bardziej realna wobec toczącej się za wschodnią granicą państwa wojny, dlatego można stwierdzić, że odpowiedzi te są bardziej przemyślane i realne. Wobec narastających konfliktów na świecie, bezpieczeństwo Polski respondentami utożsamiają przede wszystkim z pogłębianiem relacji państw Unii Europejskiej oraz w sojuszu ze Stanami Zjednoczonymi i Państwami Trójmorza. Niewielka liczba respondentów wskazała na współpracę z Rosją jako gwaranta niepodległości, co wydaje się być oczywistym w świetle napaści Rosji na Ukrainę. Młodzi szukają wiarygodnych informacji najczęściej w mediach i internecie, także wśród znajomych. Niestety wciąż duża liczba ankietowanych wskazała, że ma problem z weryfikacją wiadomości. Respondenci biorą udział w wydarzeniach kulturalnych, a szczególnie chodzą do kina i na koncerty. Zdanie ankietowanych na temat Kościoła Katolickiego jest podzielone i zbliża się ku neutralnemu. Można powiedzieć, że mimo zmieniających się trendów społecznych, w młodych wciąż jest silna potrzeba znalezienia duchowości, co objawia się chociażby w danych przedstawionych w niniejszej ankiecie, choć osoby „słabo wierzące” i „średnio wierzące” stanowiły połowę respondentów. Młodzi generalnie uważają Polskę za kraj raczej nietolerancyjny – te odpowiedzi wskazała połowa osób, choć odpowiedź „raczej tolerancyjny” i „tolerancyjny” wskazało niewiele mniej respondentów. Odpowiadający wskazywali, że w Polsce należy obniżyć podatki i zadbać o kondycję służby zdrowia i edukacji – te kwestie są dla nich priorytetowe. Zdecydowana większość współczesnych młodych nie ma autorytetów – prawie 75% osób udzieliło tej odpowiedzi, a jeśli mają są nimi postaci historyczne, współcześni influencerzy, ludzie polityki, a także członkowie rodziny. Lekcji patriotyzmu w szkole według ankietowanych jest w sam raz, historia prowadzona jest w sposób raczej ciekawy, choć zdania są podzielone, natomiast w szkole brakuje młodym zagadnień związanych z ekonomią i gospodarką, informatyką i nauczaniem seksualnym. Prawdopodobnie ze względu na panującą inflację, młodzi uważają Polskę za kraj średniozamożny i raczej biedny, a swoją sytuację materialną najczęściej definiują jako „przeciętną” i „dobrą”. Najważniejszą wartością dla ankietowanych jest rodzina, a swoją przyszłość wiążą z samorealizacją, finansowym zadowoleniem i rozwojem osobistym.

Analiza krzyżowa

1 Analiza Krzyżowa

W ramach realizacji zadania, na podstawie ankiety przygotowano ponadto analizę krzyżową, w której zestawiono wybrane odpowiedzi ankietowanych. Pierwsza analiza dotyczyła zależności między odpowiedzią na pytanie nr 6. – czy uważasz się za polskiego patriotę z odpowiedziami na pytanie dotyczące wyznawanych poglądów i przekonań. Dane przedstawiają się następująco:

Wśród ankietowanych **deklarujących poglądy lewicowe** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	10,61%
b) Tak	25,76%
c) Raczej tak	24,24%
d) Raczej nie	25,76%
f) Zdecydowanie nie	13,64%

Wśród ankietowanych **deklarujących poglądy liberalne** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	6,94%
b) Tak	23,61%
c) Raczej tak	43,06%
d) Raczej nie	23,61%
f) Zdecydowanie nie	2,78%

Wśród ankietowanych **deklarujących poglądy centrowe** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	13,18%
b) Tak	41,86%
c) Raczej tak	32,56%
d) Raczej nie	6,98%
f) Zdecydowanie nie	5,43%

Wśród ankietowanych **deklarujących poglądy konserwatywne** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	36,00%
b) Tak	25,33%
c) Raczej tak	33,33%
d) Raczej nie	4,00%
f) Zdecydowanie nie	1,33%

Wśród ankietowanych **deklarujących poglądy wolnościowe** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	10,45%
b) Tak	20,90%
c) Raczej tak	47,76%
d) Raczej nie	14,93%
f) Zdecydowanie nie	5,97%

Wśród ankietowanych **deklarujących poglądy prawicowe** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	45,10%
b) Tak	31,37%
c) Raczej tak	19,61%
d) Raczej nie	3,92%
f) Zdecydowanie nie	0,00%

Wśród ankietowanych **deklarujących poglądy narodowe** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	58,33%
b) Tak	25,00%
c) Raczej tak	0,00%
d) Raczej nie	16,67%
f) Zdecydowanie nie	0,00%

Wśród ankietowanych **deklarujących poglądy antysystemowe** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	0,00%
b) Tak	50,00%
c) Raczej tak	0,00%
d) Raczej nie	0,00%
f) Zdecydowanie nie	50,00%

Wśród ankietowanych **deklarujących brak wyrobionych poglądów politycznych** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	8,26%
b) Tak	28,10%
c) Raczej tak	38,84%
d) Raczej nie	20,66%

Z analizy można wysnuć następujące wnioski. Za patriotów w szczególności uznają się osoby deklarujące poglądy narodowe, prawicowe i konserwatywne. Natomiast z patriotami nie utożsamiają się ankietowani deklarujący poglądy antysystemowe, gdzie odpowiedź „zdecydowanie nie” wskazało ponad 50% ankietowanych. Co ciekawe, osoby o tych samych przekonaniach tyle samo razy – 50% odpowiedzieli „zdecydowanie tak”.

2 Analiza Krzyżowa

Druga analiza zestawiała odpowiedzi na pytanie 6. – czy uważasz się za polskiego patriotę z pytaniem nr 8. Czy wiążesz swoją przyszłość z Polską.

Wśród ankietowanych **deklarujących, że wiążą swoją przyszłość zdecydowanie z Polską** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	42,86%
b) Tak	33,33%
c) Raczej tak	21,09%
d) Raczej nie	1,36%
f) Zdecydowanie nie	1,36%

Wśród ankietowanych **deklarujących, że wiążą swoją przyszłość raczej z Polską** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	11,07%
b) Tak	32,79%
c) Raczej tak	41,80%
d) Raczej nie	11,48%
f) Zdecydowanie nie	2,87%

Wśród ankietowanych **deklarujących, że w przyszłości raczej chcą wyjechać z Polski** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	10,26%
b) Tak	25,64%
c) Raczej tak	38,46%
d) Raczej nie	25,64%
f) Zdecydowanie nie	0,00%

Wśród ankietowanych **deklarujących, że w przyszłości zdecydowanie chcą wyjechać z Polski** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	7,69%
b) Tak	12,82%
c) Raczej tak	33,33%
d) Raczej nie	33,33%
f) Zdecydowanie nie	12,83%

Wśród ankietowanych, **którzy nie wiedzą czy chcą wiązać swoją przyszłość z Polską** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	9,52%
b) Tak	26,98%
c) Raczej tak	30,16%
d) Raczej nie	15,87%
f) Zdecydowanie nie	17,46%

Nie wydaje się być zaskoczeniem, że osoby, które planują swoją przyszłość z Polską, wskazują odpowiedź „zdecydowanie tak” na pytanie odnośnie tego, czy są patriotami. Przeciwnie przedstawiają się dane przedstawiające osoby, które planują wyjazd za granicę. Co ciekawe, w żadnej grupie, nikt nie udzielił odpowiedzi „nie”.

3 Analiza Krzyżowa

Kolejna analiza przedstawia zestawienie odpowiedzi ankietowanych na pytania czy uważasz się za patriotę z miejscem zamieszkania respondentów (wieś, miasto do 15. tys. mieszkańców, miasto do 50 tys. mieszkańców, miasto 50-150 tys. mieszkańców, miasto powyżej 150 tys. mieszkańców).

Wśród ankietowanych, którzy **mieszkają na wsi** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	31,46%
b) Tak	30,34%
c) Raczej tak	25,84%
d) Raczej nie	8,99%
f) Zdecydowanie nie	3,37%

Wśród ankietowanych, którzy **mieszkają w mieście, mającym <15 tys. mieszkańców** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	10,61%
b) Tak	39,39%
c) Raczej tak	34,85%
d) Raczej nie	15,15%
f) Zdecydowanie nie	0,00%

Wśród ankietowanych, którzy **mieszkają w mieście, mającym 15-50 tys. mieszkańców** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	18,39%
b) Tak	26,44%
c) Raczej tak	37,93%
d) Raczej nie	13,79%
f) Zdecydowanie nie	3,45%

Wśród ankietowanych, którzy **mieszkają w mieście, mającym 50-150 tys. mieszkańców** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	18,10%
b) Tak	28,45%
c) Raczej tak	34,48%
d) Raczej nie	13,79%
f) Zdecydowanie nie	5,17%

Wśród ankietowanych, którzy **mieszkają w mieście, mającym >150 tys. mieszkańców** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	18,90%
b) Tak	25,61%
c) Raczej tak	28,66%
d) Raczej nie	17,68%
f) Zdecydowanie nie	9,15%

Postawę patriotyczną według danych wynikających z powyższej ankiety, najmocniej przedstawiają młodzi mieszkańcy na wsi. Najmniejszy patriotyzm wykazują mieszkańcy wsi. Tymczasem odpowiedzi „zdecydowanie nie” na pytanie czy jesteś patriotą, najczęściej wskazali mieszkańcy miast powyżej 150 tys. mieszkańców.

4 Analiza Krzyżowa

Analizie krzyżowej ponadto poddano dane dotyczące płci respondentów oraz ich odpowiedzi na pytanie, czy uważają się za patriotów. Wyniki przedstawiają się następująco:

Wśród ankietowanych **kobiet** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	11,11%
b) Tak	29,73%
c) Raczej tak	36,64%
d) Raczej nie	16,82%
f) Zdecydowanie nie	5,71%

Wśród ankietowanych **mężczyzn** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	24,91%
b) Tak	28,62%
c) Raczej tak	30,86%
d) Raczej nie	11,52%
e) Nie	0,00%
f) Zdecydowanie nie	4,09%

Z powyższych danych wynika, że postawę bardziej patriotyczną wyrażają mężczyźni, bowiem odpowiedzi „zdecydowanie tak” udzieliło 24,91 % ankietowanych mężczyzn wobec 11,11 % odpowiedzi kobiet. Sumując pozytywne odpowiedzi na pytanie „czy uważasz się za polskiego patriotę”, kobiety wskazały odpowiedzi „zdecydowanie tak”, „tak”, „raczej tak” w liczbie 77,48%, natomiast mężczyźni tych samych odpowiedzi udzieliли w 84,39%.

5 Analiza Krzyżowa

W analizie krzyżowej zestawiono ponadto pytanie „czy uważasz się za polskiego patriotę” oraz wiek ankietowanych. Dane przedstawiają się następująco:

Wśród ankietowanych, którzy mają **16-18 lat** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	21,37%
b) Tak	33,33%
c) Raczej tak	31,62%
d) Raczej nie	10,26%
f) Zdecydowanie nie	3,42%

Wśród ankietowanych, którzy mają **19-24 lat** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	15,54%
b) Tak	29,38%
c) Raczej tak	33,90%
d) Raczej nie	15,54%
f) Zdecydowanie nie	5,65%

Wśród ankietowanych, którzy mają **25-30 lat** na pytanie: „Czy uważasz się za polskiego patriotę?” udzielono następujących odpowiedzi:

a) Zdecydowanie tak	17,69%
b) Tak	25,38%
c) Raczej tak	36,92%
d) Raczej nie	15,38%
f) Zdecydowanie nie	4,62%

Dane wskazują, że wiek ma znaczenie w pojmowaniu patriotyzmu przez młodych. Nie ma jednakże wyraźnej zależności między wiekiem a poczuciem patriotyzmu.

6 Analiza Krzyżowa

Zestawieniu poddano ponadto odpowiedzi ankietowanych na pytanie nr 10 – dotyczące przyszłości Polski w strukturach europejskich oraz pytanie 11. – odnoszące do poglądów respondentów odnośnie znaczenia i bezpieczeństwa Polski wobec poszczególnych sojuszy. Dane przedstawiają się następująco:

Wśród zwolenników **sojuszu ze Stanami Zjednoczonymi** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	36,02%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	21,80%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	16,11%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	5,21%
e) nie mam zdania na ten temat	20,85%

Wśród zwolenników **pogłębienia integracji europejskiej i działania w ramach Unii Europejskiej** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	51,15%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	19,85%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	11,83%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	1,91%
e) nie mam zdania na ten temat	15,27%

Wśród zwolenników **budowania sojuszu państw Trójmorza** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	8,89%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	11,11%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	55,56%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	18,89%
e) nie mam zdania na ten temat	5,56%

Wśród zwolenników **sojuszu z Rosją** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	14,29%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	28,57%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	14,29%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	28,57%
e) nie mam zdania na ten temat	14,29%

Wśród zwolenników **sojuszu Chinami** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	27,27%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	0,00%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	63,64%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	9,09%
e) nie mam zdania na ten temat	0,00%

Oczywistym wydaje się połączenie odpowiedzi zwolenników integracji europejskiej i działań w ramach Unii Europejskiej, z opowiedzeniem za sojuszem z Unią Europejską jako gwarantem polskiego bezpieczeństwa. To zestawienie wskazało 51,15% respondentów. Co ciekawe, zwolennicy sojuszu z Chinami, których – co wynika z wcześniejszych badań, było niewielu – wskazują, że powinna pogłębiać się Europa Ojczyzn i integracja gospodarcza. Za opuszczeniem Unii Europejskiej najwięcej opowiedziało się osób, które jednocześnie były za sojuszem z Rosją.

7 Analiza Krzyżowa

Analizie krzyżowej poddano ponadto pytania odnośnie przyszłości Polski w strukturach europejskich oraz miejsca zamieszkania. Dane przedstawiają się następująco:

Wśród ankietowanych, którzy **mieszkają na wsi** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	35,71%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	10,71%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	17,86%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	7,14%
e) nie mam zdania na ten temat	28,57%

Wśród ankietowanych, którzy **mieszkają w mieście, mającym <15 tys. mieszkańców** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	37,50%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	29,17%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	12,5%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	4,17%
e) nie mam zdania na ten temat	16,67%

Wśród ankietowanych, którzy **mieszkają w mieście, mającym 15-50 tys. mieszkańców** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	37,93%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	31,03%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	11,49%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	4,60%
e) nie mam zdania na ten temat	14,94%

Wśród ankietowanych, którzy **mieszkają w mieście, mającym 50-150 tys. mieszkańców** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	26,72%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	36,21%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	21,55%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	6,90%
e) nie mam zdania na ten temat	8,62%

Wśród ankietowanych, którzy **mieszkają w mieście, mającym >150 tys. mieszkańców** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	50,92%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	16,56%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	17,79%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	3,68%
e) nie mam zdania na ten temat	11,04%

Z powyższych danych wynika, że za integracją w ramach Unii Europejskiej szczególnie mieszkańcy w mieście powyżej 150 tys. Na drugim miejscu mieszkańcy miast od 15 do 50 tys. mieszkańców, a na trzecim mieszkańcy miast do 15 tysięcy mieszkańców. Za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą opowiadają się szczególnie mieszkańcy miast od 15 do 50 tys. mieszkańców. Natomiast za opuszczeniem Unii Europejskiej najczęściej opowiadają się mieszkańcy wsi. Duża część spośród wszystkich odpowiedzi to „aktualna sytuacja jest optymalna”, najczęściej wskazali ją mieszkańcy miast od 50 do 150 tys.

8 Analiza Krzyżowa

Sprawdzano ponadto jak na pytanie 10 „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” odpowiadają osoby wg. płci:

Wśród ankietowanych **kobiet**, na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	42,64%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	18,32%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	14,11%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	4,50%
e) nie mam zdania na ten temat	20,42%

Wśród ankietowanych **mężczyzn**, na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	32,09%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	26,49%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	22,39%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	7,09%
e) nie mam zdania na ten temat	11,94%

Powyższe dane wskazują, że za pogłębieniem integracji w ramach Unii Europejskiej opowiadają się przede wszystkim kobiety. Mężczyźni także opowiadają się przede wszystkim za tą opcją.

9 Analiza Krzyżowa

Jak na pytanie 10 „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” odpowiadają osoby wg. wieku? Dane te przedstawia poniższa analiza:

Wśród ankietowanych, którzy mają **16-18 lat** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	39,83%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	8,47%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	17,80%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	6,78%
e) nie mam zdania na ten temat	27,12%

Wśród ankietowanych, którzy mają **19-24 lat** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	40,70%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	22,97%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	16,86%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	4,65%
e) nie mam zdania na ten temat	14,83%

Wśród ankietowanych, którzy mają **25-30 lat** na pytanie: „Jeśli chodzi o przyszłość Polski w strukturach europejskich to uważam, że:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) powinniśmy aktualnie pogłębić integrację w ramach Unii Europejskiej	28,46%
b) aktualna sytuacja jest optymalna	33,08%
c) jestem za Europą Ojczyzn i integracją gospodarczą	18,46%
d) jestem za opuszczeniem Unii Europejskiej	6,92%
e) nie mam zdania na ten temat	13,08%

Z powyższej analizy można wywnioskować, że wraz z wiekiem maleje przekonanie, że obecna sytuacja jest optymalna. Rośnie natomiast świadomość na ten temat.

10

Analiza Krzyżowa

Jak osoby odpowiadające na pytanie 14. (Jeśli chodzi o sprawy religii i przywiązanie do tradycyjnych wartości to uważam się za osobę:) odpowiadają na pytanie 15 (Rolę Kościoła Katolickiego w naszym kraju oceniam:). Dane przedstawiają się następująco:

Wśród ankietowanych określających siebie jako osobę **mocno wierzącą** na pytanie: „Rolę Kościoła Katolickiego w naszym kraju oceniam:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) zdecydowanie pozytywnie	35,71%
b) pozytywnie	30,52%
c) neutralnie	21,43%
d) negatywnie	8,44%
e) zdecydowanie negatywnie	1,95%
f) nie mam zdania	1,95%

Wśród ankietowanych określających siebie jako osobę **średnio zaangażowaną** na pytanie: „Rolę Kościoła Katolickiego w naszym kraju oceniam:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) zdecydowanie pozytywnie	7,65%
b) pozytywnie	27,04%
c) neutralnie	38,78%
d) negatywnie	16,84%
e) zdecydowanie negatywnie	5,61%
f) nie mam zdania	4,08%

Wśród ankietowanych określających siebie jako osobę **słabo zaangażowaną** na pytanie: „Rolę Kościoła Katolickiego w naszym kraju oceniam:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) zdecydowanie pozytywnie	1,03%
b) pozytywnie	11,34%
c) neutralnie	49,48%
d) negatywnie	22,68%
e) zdecydowanie negatywnie	12,37%
f) nie mam zdania	3,09%

Wśród ankietowanych określających siebie jako osobę **niewierzącą** na pytanie: „Rolę Kościoła Katolickiego w naszym kraju oceniam:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) zdecydowanie pozytywnie	1,33%
b) pozytywnie	1,33%
c) neutralnie	14,67%
d) negatywnie	29,33%
e) zdecydowanie negatywnie	44,00%
f) nie mam zdania	9,33%

Wśród ankietowanych określających siebie jako osobę **szukającą swojej drogi** na pytanie: „Rolę Kościoła Katolickiego w naszym kraju oceniam:” udzielono następujących odpowiedzi:

a) zdecydowanie pozytywnie	0,00%
b) pozytywnie	12,50%
c) neutralnie	25,00%
d) negatywnie	25,00%
e) zdecydowanie negatywnie	32,50%
f) nie mam zdania	5,00%

Można było się spodziewać, iż osoby mocno wierzące będą w zdecydowanej większości pozytywnie wyrażać się na temat roli Kościoła Katolickiego w Polsce. Analogicznie, osoby deklarujące się jako niewierzące i szukające swojej drogi, oceniają rolę Kościoła negatywnie. Neutralnie natomiast najczęściej odnoszą się do tej kwestii osoby średnio wierzące w życie duchowe i słabo wierzące. Najrzadziej, a właściwie w liczbie zero, odpowiedź „zdecydowanie pozytywnie” zaznaczały osoby szukające swojej drogi.

Analiza porównawcza

Pomimo tego, że ankieta przeprowadzona była na różnej grupie respondentów, można wysnuć pewne generalne wnioski na temat tego, jakie zmiany społeczne i światopoglądowe zaszły w młodych ludziach. Już pierwsze pytania wykazały, że z prawicowych, konserwatywnych poglądów, młodzi reprezentują obecnie przekonania centrowe bądź nieokreślone (na ten rodzaj „poglądów” zwracano często uwagę podczas spotkań z przedstawicielami organizacji młodzieżowych i studenckich). Ciężko im jest wskazać swoje zdanie na tematy polityczne. Postawa ankietowanych w 2020 i 2022 r. nie zmieniła się znacznie wobec oceny zaangażowania młodych w życie publiczne, a także wskazania co jest tego przyczyną. Ponadto nie ma dużych zmian względem przyczyny ukształtowania poglądów – w większości ankietowani ukształtowali je sami lub z pomocą mediów i internetu, znajomych i rodziny. Współcześnie wciąż młodzi czują się patriotami, a nawet wciąż mają odwagę, by chwycić za broń i bronić Ojczyzny w razie niebezpieczeństwa. Sytuacja ta wydaje się być bardziej realna, gdy za wschodnią granicą kraju toczy się wojna. Tym bardziej odpowiedzi te wydają się być przemyślane. Dzisiejsze realne zagrożenie, jakim jest napaść Rosji na Ukrainę sprawia, że młodzi obserwują zaangażowania państw zewnętrznych, by utrzymać pokój. Wobec czego względem 2020 r., rośnie ich poparcie wobec sojuszu ze Stanami Zjednoczonymi i państwami Unii Europejskiej. Mają oni nadzieję, że te współpracy międzynarodowe są gwarantem bezpieczeństwa dla Rzeczypospolitej. Można przypuszczać, że w związku z medialnymi przedstawieniami nadużyć w Kościele oraz powszechną nagonką ograniczenia prawa aborcyjnego, zmieniło się postrzeganie Kościoła Katolickiego przez młodych w 2022r. Mimo to, wciąż oni mają potrzebę poznawania tajników wiary chrześcijańskiej oraz w większości neutralnie podchodzą do roli Kościoła w Polsce, choć ich zdanie w tym temacie jest podzielone. Młodzi w 2022 r. jeszcze intensywniej biorą udział w wydarzeniach kulturalnych, a szczególnie często chodzą do kina. Wzrosła natomiast liczba osób, które uczęszczają między innymi na koncerty, do teatru, czy do opery. Jest to prawdopodobnie związane z faktem, iż po 2 latach pandemii COVID-19, młodzi byli spragnieni doświadczeń kulturalnych i spotkań z innymi ludźmi. Koncerty i tego typu wydarzenia są ku temu dobrą okazją. W 2020 r. respondenci wskazali, że mają Polskę za kraj raczej tolerancyjny, tymczasem w 2022 r. pogląd ten zmienił się o 180 stopni wskazując, że dziś mają Rzeczpospolitą w większości za państwo

nietolerancyjne. Młodzież czuje się nieco mniej zagubiona w świecie wszechobecnej informacji i przebodźcowania – być może ma na to wpływ pandemia, która spowodowała przeniesienie całego życia do internetu. Dwa lata doświadczenia mogły sprawić, że młodzi więcej wiedzą na temat weryfikowania informacji i korzystania z mediów i internetu. Ankietowani zarówno w 2020 r, jak i w 2022 r. wskazywali, że w Polsce należy obniżyć podatki, poprawić kondycję służby zdrowia i edukacji. Po dwóch latach zauważono, że wzrosła liczba osób, które nie mają autorytetów. Co ciekawe, osoby które mają wzór do naśladowania, w 2022r. częściej wskazywała postaci związane z internetem niż w 2020 r. Dla młodych dziś lekcje historii są prowadzone w bardziej ciekawy sposób, jednak wciąż duża grupa osób uważa, że tak nie jest. Podobnie przedstawiały się dane zarówno w 2020r. jak i 2022 r. dotyczące kwestii tego, czego brakuje młodym w szkole – wskazano głównie: nauki z zakresu ekonomii i gospodarki, edukacji seksualnej, informatyki i nowych technologii oraz lekcji patriotyzmu. Większość respondentów wciąż wskazywało Polskę jako kraj średniozamożny, natomiast wzrosła liczba osób, które uważają kraj za „biedny” i „raczej biedny”. Z pewnością ma na to wpływ rosnąca inflacja po pandemii i po rozpoczęciu wojny w Ukrainie. Podobnie sytuacja ma się w przypadku indywidualnej sytuacji materialnej respondentów. Wzrosła liczba osób, których sytuacja materialna jest „przeciętna”. Zmieniły się perspektywy na przyszłość młodych ludzi. W 2020 r. młodzież stawiała przede wszystkim na stabilną sytuację rodzinną. Tymczasem w 2022 r. były to: samorealizacja, finansowe zadowolenie i rozwój osobisty.

Wnioski końcowe

Wobec zestawienia wyników obu ankiet należy zauważyć, że przed organizacjami pożytku publicznego, szkołami, a nawet państwem stoi bardzo duże wyzwanie wychowania współczesnej młodzieży w duchu patriotyzmu i odpowiedzialności za kraj i naród. Wszelkie analogie do II Rzeczypospolitej są tutaj raczej odległe. Zmieniła się niemal całkowicie sytuacja polityczna, społeczna oraz gospodarcza. Świat stał się „globalną wioską”. Za tym faktem poszły głębokie zmiany społeczne i świadomościowe.

Całkowicie odrębnym zagadnieniem jest to jak współcześnie zdefiniujemy samo pojęcie patriotyzmu. Zarówno wyniki ankiet, a zwłaszcza spotkania z młodzieżą działającą w organizacjach studenckich i młodzieżowych, jednoznacznie dowodzą, że istnieje problem z ustaleniem wspólnego mianownika „patriotyzmu młodych”. Ta część młodzieży, która chce budować silny, zamożny kraj postrzega te działania na wiele sposobów, częstokroć dopiero szukając drogi jak realizować swoje idee i plany w praktyce.

Bez wątpienia dużą rolę w kryzysie wychowawczym ma, co podkreślano zwłaszcza podczas wspomnianych wyżej spotkań, a co wynika także z osobistych doświadczeń ekspertów zaangażowanych w projekt, swoisty kryzys autorytetów. O ile nie do końca można zidentyfikować ten problem na podstawie formuły pół lub zamkniętej ankiety, to w realnym świecie, stanowi on jeden z kluczowych problemów w całym procesie wychowawczym. Młodzież dzisiaj, jak nigdy dotąd, wyczulona jest na potrzebę współuczestnictwa w procesie przygotowania i wdrażania rozwiązań edukacyjnych i wychowawczych. Jak wynika z wielu rozmów z młodymi, często uważają, że są w takich działaniach pomijani.

Współczesna polska młodzież nie ma kompleksów względem rówieśników z innych krajów, podziela z nimi wiele przekonań, ale i oczekiwań. Nie chce być traktowana przedmiotowo i nie dostrzega potrzeby podporządkowania się narzucanym schematom czy wzorcom postępowania. Należy ją do nich przekonać, nie je narzucać. Takie wnioski płyną z dyskusji przeprowadzanych w ramach projektu. Wynika z nich także, co było pewnym zaskoczeniem dla ekspertów zaangażowanych w projekt, niebywała otwartość w wygłaszanych sądach i opiniach. Przykładem są tu otwarte deklaracje, co zresztą można zauważyć nawet w wynikach ankiety, odcinające się od patriotyzmu, tożsamości narodowej czy wartości, które jeszcze dwie, trzy dekady temu były jeśli nie powszechnie akceptowane, to

przynajmniej nie były w otwarty sposób kontestowane. Niestety, bardzo często w ślad za ową bezkompromisowością nie idą konkretne i spójne przekonania czy systemowe rozwiązania tak w odniesieniu do polityki względem samych młodych, jak też i w ujęciu szerszych, ogólnopolskim. Młodzi często, co zresztą nie zaskakuje, kontestują rzeczywistość, jednak nie bardzo potrafią proponować alternatywę do niej. Co jeszcze ciekawsze, a zdaniem współtwórców niniejszego opracowania, niezwykle znamienne, coraz częściej zdarza się, że kontestując istniejące realia, w ogóle nie mają zamiaru zadawać sobie trudu poszukiwania rozwiązań sygnalizowanych problemów. To stosunkowo nowe zjawisko, bowiem przez dziesięciolecia, a wręcz wieki młodzi kontestując rzeczywistość, niemal zawsze proponowali swoje rozwiązania. Czasem bywały one rewolucyjne, zdarzało się, że i utopijne, jednak niemal zawsze przybierały kształt konkretnych rozwiązań. Aktualnie, zdarza się, że sam fakt braku zgody na istniejącą sytuację, młodym wystarcza. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że jest to postawa mniejszości młodych osób, z którymi współpracowaliśmy przy niniejszym projekcie, ale ze względu na swoją oryginalność, niezwykle ciekawa. Zwłaszcza uwzględnivszy fakt, że wśród uczestników ankiety, spotkań i konsultacji istotną grupę stanowiła młodzież ponadprzeciętnie zaangażowana społecznie.

Formułując wnioski końcowe nie można zapomnieć o dwóch ciekawych konstatacjach. Pierwszą jest kontekst wojny na Ukrainie. W pewnym sensie widać go w samych wynikach ankiet, chociaż nie zawsze w sposób jednoznaczny. Jednocześnie jeszcze wymowniejsze były częste nawiązania do niego w czterech spotkaniach, które zorganizowane były w ramach przygotowania raportu w listopadzie i grudniu 2022 roku. Młodzież wyraźnie poszukuje odpowiedzi na szereg pytań, jakie przynosi nam wszystkim nowa, nieznaną i jakże dotąd odległą perspektywę regularnych działań wojennych. Kontakt z rówieśnikami z Ukrainy, a nawet bieżące śledzenie wydarzeń w tym kraju za pośrednictwem mediów rodzą mnóstwo pytań, nad którymi do tej pory młodzi niemal się nie zastanawiali. Wydaje się, że może to być punkt zwrotny w postrzeganiu takich wartości jak patriotyzm, wolność, suwerenności dla tego pokolenia. Co ciekawe, nie zawsze wydarzenia te w sposób oczywisty wpływają na postawy młodych. Deklarowanemu wzrostowi zainteresowania sprawami geopolityki czy ogólniej sytuacji międzynarodowej, nie zawsze towarzyszy wzrost poczucia patriotyzmu. Zdarza się, co było widoczne podczas kontaktów z młodymi, że dominujący w ich percepcji strach przekłada się na „postawę ucieczki” czy to w sensie psychicznym, czy też wręcz otwarcie deklarowanego braku zaangażowania w ewentualną obronę kraju w przypadku potencjalnego konfliktu

zbrojnego. Bardzo często takiej postawie, tutaj przechodzimy do drugiej ze wspomnianych konstatacji, towarzyszy przekonanie, że nadrzędną wartością życia ludzkiego jest ono samo. Poczucie to wzmacniane potrzebą samorozwoju, koncentrowania się na własnym życiu, bez konieczności budowy, a co za tym idzie odpowiedzialności za jakąkolwiek wspólnotę, zdarza się coraz częściej. Być może zaskakiwać może nawet otwartość w deklarowaniu takich postaw, jednak po głębszej analizie takich zachowań, wyraźnie widać, że są one konsekwencją napływających do naszego kraju poglądów obecnych w innych państwach europejskich tj. Niemcy, Francja czy kraje Beneluksu. Młodzi mówią o tym otwarciu, dostrzegając w takim zachowaniu symboli wolności. Nie bez znaczenia w tym kontekście są, co sama młodzież chętnie przyznaje, wzorce postaw i zachowań prezentowane w popkulturze, ze szczególnym uwzględnieniem kinematografii.

Reasumując, jak wynika z doświadczeń będących następstwem realizacji niniejszego projektu ogromnym wyzwaniem jakie stoi zarówno przed szkołami, systemem edukacji, ale także i organizacjami pozarządowymi jest edukowanie młodego pokolenia z zakresu szeroko rozumianej odpowiedzialności za kraj, jego obywateli ale i szerzej za ekonomię, ekologię oraz np. właściwe działania w zakresie edukacji medialnej. W działaniach tych warto pamiętać o potrzebie mądrej i nowoczesnej w formie edukacji historycznej. Należy także zwrócić uwagę na to, by w atrakcyjny sposób promować wartości rodzinne, które według danych przedstawionych w ankiecie z 2022r. są coraz mniej ważne dla młodego pokolenia, a bez których, na co wskazują doświadczenia wielu państw i społeczeństw zrywają się więzy społeczne. Niezmiernie ważne jest jednak by wspomniane lub inne postawy były przez młodych akceptowane. Jeszcze lepiej by stanowiły element ogólnonarodowego porozumienia kluczowych sił społecznych i politycznych. W obliczu zagrożeń zewnętrznych, co dobitnie pokazuje wojna na Ukrainie, staje się to jednym z wyzwań, z którymi przychodzi nam się jako społeczeństwu zmierzyć „tu i teraz”. Wszystkie powyższe wnioski Centrum im. Władysława Grabskiego zamierza wykorzystać w swoich dalszych działaniach, a w miarę możliwości przekazać je osobom i instytucjom odpowiedzialnym za przygotowanie i wdrażanie systemowych rozwiązań edukacyjno-wychowawczych w naszym kraju.

centrum
GRABSKIEGO

